

Ročník 1990

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 86

Rozeslána dne 21. prosince 1990

Cena Kčs 8,-
(dotisk)

OBSAH:

526. Z á k o n o cenách

527. Z á k o n o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

528. D e v i z o v ý z á k o n

529. Z á k o n , kterým se mění a doplňuje zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd

526

ZÁKON

ze dne 27. listopadu 1990

o cenách

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST I OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Zákon se vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, výkonů, prací a služeb (dále jen „zboží“) pro tuzemský trh, včetně cen zboží z dovozu a cen zboží určeného pro vývoz.

(2) Cenou je peněžní částka sjednaná při nákupu a prodeji zboží nebo vytvořená pro ocenění zboží k jiným účelům.¹⁾

(3) Postup podle tohoto zákona platí i pro převody práv a dále též pro převody a přechody vlastnictví k nemovitostem včetně užívacích práv k nemovitostem.

(4) Zákon se nevztahuje na odměny, úhrady, poplatky, náhrady škod a nákladů, úroky a tarify mezinárodní dopravy a spojů, upravené zvláštními předpisy.²⁾

(5) Zákon vymezuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob, federálních ústředních orgánů státní správy a příslušných orgánů republik při uplatňování, regulaci a kontrole cen.

(6) V případech, kdy je trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže nebo to vyžaduje mimořádná tržní situace, mohou federální ústřední orgány státní správy nebo příslušné orgány republik usměrnit tvorbu cen podle tohoto zákona (regulace cen).

(7) Ústřední orgány státní správy oprávněné k regulaci cen podle tohoto zákona (dále jen „cenové orgány“) jsou určeny zvláštními předpisy.^{3), 4)}

(8) Zvláštní předpisy určují, které další orgány (dále jen „místní orgány“)⁴⁾ jsou oprávněny regulovat ceny způsobem stanoveným tímto zákonem.

§ 2

Sjednávání ceny

(1) Cena se sjednává pro zboží vymezené názvem, jednotkou množství a kvalitativními a dodacími nebo jinými podmínkami sjednanými dohodou stran, popřípadě číselným kódem příslušné jednotné klasifikace,

¹⁾ Např. zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu, ve znění zákona č. 107/1990 Sb., zákon Slovenské národní rady č. 139/1984 Sb., o notářských poplatcích, ve znění zákona Slovenské národní rady č. 192/1990 Sb., zákon České národní rady č. 146/1984 Sb., o notářských poplatcích, ve znění zákona České národní rady č. 201/1990 Sb.

²⁾ Zákon Slovenské národní rady č. 139/1984 Sb., ve znění zákona Slovenské národní rady č. 192/1990 Sb. Zákon České národní rady č. 146/1984 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 201/1990 Sb. Vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích, ve znění změn a doplňků. Vyhláška Státní banky československé č. 31/1990 Sb., o odměnách za poskytování peněžních služeb. Vyhláška ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky č. 240/1990 Sb., o odměnách advokátů za poskytování právní pomoci. Vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky č. 270/1990 Sb., o odměnách advokátů a komerčních právníků za poskytování právní pomoci.

³⁾ Zákon č. 194/1988 Sb., o působnosti federálních ústředních orgánů státní správy, ve znění zákona č. 297/1990 Sb.

⁴⁾ Zákon České národní rady č. 134/1973 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů. Zákon Slovenské národní rady č. 135/1973 Sb., o působnosti orgánů Slovenské socialistické republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

pokud tak stanoví zvláštní předpis⁵⁾ (dále jen „určené podmínky“). Podle určených podmínek mohou být součástí ceny zcela nebo zčásti náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží, zisk, příslušná daň⁶⁾ a clo.⁷⁾

(2) Dohoda o ceně je dohoda o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude cena vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje. Dohoda o ceně vznikne také tím, že kupující zaplatí bezprostředně před převzetím nebo po převzetí zboží cenu ve výši požadované prodávajícím.

(3) Prodávající nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Kupující nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů.

ČÁST II REGULACE CEN

§ 3

(1) Regulací cen se rozumí stanovení nebo přímé usměrňování výše cen cenovými orgány a místními orgány.

(2) Rozhodnutí cenových orgánů a místních orgánů podle tohoto zákona jsou závazná pro okruh adresátů, který je v nich vymezen.

§ 4

Způsoby regulace cen

(1) Způsoby regulace cen podle tohoto zákona jsou

- a) stanovení cen (dále jen „úředně stanovené ceny“),
- b) usměrňování vývoje cen v návaznosti na věcné podmínky (dále jen „věcné usměrňování cen“),

- c) usměrňování cenových pohybů v čase (dále jen „časově usměrňované ceny“),
- d) cenové moratorium.

(2) Způsoby regulace cen lze účelně spojovat.

§ 5

Úředně stanovené ceny

(1) Úředně stanovené ceny jsou ceny určeného druhu zboží stanovené cenovými orgány jako maximální, pevné nebo minimální, nebo místními orgány jako maximální.

(2) Maximální cena je cena, kterou není přípustné překročit.

(3) Pevná cena je cena, kterou není přípustné změnit.

(4) Minimální cena je cena, kterou není přípustné snížit.

(5) Maximální, pevné nebo minimální ceny platí pro všechny prodávající a kupující určeného druhu zboží a jejich uplatnění mohou cenové orgány nebo místní orgány omezit dalšími věcnými, popřípadě časovými podmínkami. Cenové orgány mohou stanovit u stejného zboží souběžně maximální a minimální cenu.

§ 6

Věcné usměrňování cen

(1) Věcné usměrňování cen spočívá ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednání cen. Tyto podmínky jsou

- a) maximální rozsah možného zvýšení ceny zboží ve vymezeném období, nebo
- b) maximální podíl, v němž je možné promítnout do ceny zvýšení cen určených vstupů ve vymezeném období, nebo
- c) závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci.

⁵⁾ Vyhláška Ústřední komise lidové kontroly a statistiky č. 71/1965 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace průmyslových oborů a výrobků a jednotné klasifikace výrobků v zemědělství a lesnictví.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 114/1972 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace výkonů.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 124/1980 Sb., o jednotné klasifikaci stavebních objektů a stavebních prací výrobní povahy.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 117/1981 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace průmyslových prací výrobní povahy.

⁶⁾ Zákon č. 73/1952 Sb., ve znění zákona č. 107/1990 Sb.

⁷⁾ Nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 228/1988 Sb., kterým se vydává celní sazebník obchodního zboží.

(2) Tento způsob regulace cen platí pro všechny prodávající a kupující určeného druhu zboží.

§ 7

(1) Jestliže pro smlouvy platí ceny, které jsou v rozporu s úředně stanovenými cenami podle § 5 nebo s věcným usměrňováním cen uplatněným podle § 6 po vzniku smluv, smluvní strany jsou povinny sjednat ceny odpovídající novým úředně stanoveným cenám nebo uplatněnému způsobu věcného usměrňování cen tak, aby vstoupily v platnost nejpozději do tří měsíců od účinnosti rozhodnutí o úředně stanovených cenách nebo o věcném usměrňování cen.

(2) Nedohodnou-li se smluvní strany na cenách odpovídajících novým úředně stanoveným cenám nebo uplatněnému způsobu věcného usměrňování cen, mohou ve lhůtě uvedené v odstavci 1 od smlouvy odstoupit. Odstupující strana je v takovém případě povinna nahradit druhé straně náklady tím vzniklé. Odstupuje-li od smlouvy občan jako kupující, platí postup podle zvláštního předpisu.⁸⁾

§ 8

Časově usměrňované ceny

(1) Časově usměrňovanými cenami se rozumějí ceny zboží, pro sjednání jejichž zvýšení cenový orgán stanoví

- a) minimální časový předstih pro ohlášení uvažovaného zvýšení ceny, nebo
- b) minimální lhůtu, po jejímž uplynutí lze uvažované zvýšení ceny uskutečnit, nebo
- c) časově omezený zákaz opětovného zvýšení ceny.

(2) Tento způsob regulace se uplatní, pokud prodávající zaujímá monopolní nebo dominantní postavení (monopolní postavení má prodávající, který není vystaven soutěži vůbec, dominantní postavení má prodávající, který je vystaven jen nepodstatné soutěži) na trhu konkrétního druhu zboží alespoň v jedné z republik a jestliže cenový orgán stanoví zvláštním rozhodnutím platným pro toto zboží rozsah zvýšení ceny, při jehož překročení platí ohlašovací povinnost.

(3) Proávající uvedený v odstavci 2 je povinen ohlásit cenovému orgánu ve lhůtě nejméně jeden měsíc před zamýšleným termínem zvýšení ceny zboží přesahující stanovený rozsah. Stejně je povinen ohlásit cenovému orgánu i takové opakované zvýšení ceny, v jehož důsledku by došlo k úhrnnému růstu ceny přesahujícímu stanovený rozsah.

(4) Cenový orgán může pozastavit platnost ohlášeného zvýšení ceny podle odstavce 3, a to nejdéle o dva měsíce. O tomto rozhodnutí je povinen prodávajícího vyrozumět alespoň týden před zamýšleným termínem zvýšení ceny. Pokud tak cenový orgán v této lhůtě neučinil, může prodávající sjednat zvýšení ceny v zamýšleném termínu a ohlášené výši.

(5) Proávající uvedený v odstavci 2 je povinen oznámit kupujícímu zamýšlené jednorázové zvýšení ceny přesahující rozsah stanovený zvláštním rozhodnutím cenových orgánů nejméně dva měsíce před zamýšleným termínem zvýšení ceny.

(6) Jakékoliv další zvýšení ceny po uskutečněním zvýšení podle odstavce 4 je přípustné nejdříve po uplynutí šestiměsíční lhůty po termínu uskutečněního zvýšení, pokud cenový orgán tuto lhůtu nezkrátí.

§ 9

Cenové moratorium

(1) Cenovým moratoriumem se rozumí časově omezený zákaz zvyšování cen nad dosud platnou úroveň na trhu daného zboží.

(2) Cenové moratorium stanoví nařízením vláda České a Slovenské Federativní Republiky v dohodě s vládou České republiky a s vládou Slovenské republiky a informuje o tom zákonodárné sbory.

(3) Cenové moratorium lze stanovit nejdéle na dobu šesti měsíců.

§ 10

Seznam zboží s regulovanými cenami

Zboží, u něhož se uplatňuje regulace cen podle § 5 a 6, zařazují cenové orgány rozhodnutím do seznamu zboží s regulovanými cenami (dále jen „seznam“). Seznam a ceny v jeho rámci stanovené a zboží, u něhož se uplatňuje regulace cen podle § 8, uveřejňují cenové orgány v Cenovém věstníku.

ČÁST III CENOVÁ EVIDENCE A CENOVÉ INFORMACE

§ 11

Cenová evidence

(1) Proávající jsou povinni vést evidenci o cenách uplatňovaných při prodeji, pokud jde o

⁸⁾ § 230 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- a) úředně stanovené ceny,
- b) ceny podléhající věcnému usměrňování cen,
- c) časově usměrňované ceny,
- d) ceny spotřebního zboží prodávaného konečnému spotřebiteli.

(2) Prodávající jsou povinni uchovávat evidenci o cenách podle odstavce 1 a kalkulace cen uvedených v odstavci 1 písm. b) a c) tři roky po skončení platnosti ceny zboží.

§ 12

Cenové informace

(1) Prodávající, kupující, federální ústřední orgány státní správy a příslušné orgány republik poskytují bezplatně informace a podklady, které si cenové orgány a místní orgány vyžádají pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen, cenové kontroly a pro řízení o porušení cenových předpisů a rozhodnutí (dále jen „cenové předpisy“).

(2) Ustanovením odstavce 1 není dotčena povinnost poskytovat cenové informace podle zvláštního předpisu.⁹⁾

(3) Pracovníci, kteří zjišťují a využívají informace uvedené v odstavci 1, jsou povinni zachovávat vůči třetím osobám mlčenlivost o veškerých zjištěných skutečnostech, které by mohly vést k ohrožení oprávněných zájmů zúčastněných osob. Nedodržení této povinnosti se postihuje podle zákona.

§ 13

Označování zboží cenami

(1) Prodávající je povinen, pokud nejde o prodej spotřebního zboží konečným spotřebitelem, předložit kupujícímu na jeho žádost nabídkový ceník, obsahující ceny nabízeného zboží ve vztahu k určeným podmínkám.

(2) Prodávající je při prodeji spotřebního zboží konečnému spotřebiteli povinen označit je cenou platnou v okamžiku nabídky a vztahenou k prodávanému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám, nebo je povinen zpřístupnit na viditelném místě informaci o této ceně formou ceníku, vývěsky nebo jiným přiměřeným způsobem.

(3) Výrobce zboží určeného ke konečné spotřebě může uvést např. v nabídkovém ceníku, katalogu, propagačních podkladech nebo na obalu zboží doporuče-

nou cenu prodeje konečnému spotřebiteli vždy však s označením „nezávazná doporučená spotřebitelská cena“.

ČÁST IV CENOVÁ KONTROLA

§ 14

(1) Cenová kontrola spočívá

- a) ve zjišťování, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení tohoto zákona a cenové předpisy,
- b) v ověřování správnosti předkládaných podkladů pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen a pro řízení o porušení cenových předpisů.

(2) Provádět cenovou kontrolu podle tohoto zákona jsou oprávněny cenové orgány a místní orgány nebo jimi pověřené orgány (dále jen „cenové kontrolní orgány“). Pracovníci těchto orgánů jsou oprávněni v souvislosti s výkonem kontrolní činnosti, pokud není zvláštními předpisy stanoveno jinak,¹⁰⁾

- a) vstupovat do všech prostorů kontrolovaných subjektů,
- b) nahlížet do účetních a jiných podkladů,
- c) požadovat od kontrolovaných subjektů vytvoření podmínek nezbytných pro výkon cenové kontroly.

§ 15

Porušení cenových předpisů

(1) Prodávající poruší cenové předpisy, jestliže

- a) prodává za cenu vyšší než maximální nebo pevnou úředně stanovenou cenu podle § 5, nejde-li o prodej ve lhůtě uvedené v § 7 odst. 1,
- b) při prodeji za úředně stanovenou cenu podle § 5 nesplní podmínku, na kterou cenové orgány nebo místní orgány omezily uplatnění této ceny,
- c) nerespektuje cenovými orgány stanovený maximální rozsah možného zvýšení cen, maximální podíl promítnutí změny cen určených vstupů nebo závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci podle § 6, nejde-li o prodej ve lhůtě uvedené v § 7 odst. 1,
- d) prodává za zvýšené ceny bez dodržení podmínek a lhůt stanovených v § 8,

⁹⁾ Zákon č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, ve znění zákona č. 128/1989 Sb.

¹⁰⁾ Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb.

- e) nerespektuje cenové moratorium podle § 9,
- f) nesplní své evidenční nebo informační povinnosti nebo povinnosti v označování zboží cenami podle § 11 až 13 nebo předá cenovému orgánu nepravdivé údaje.

(2) Kupující poruší cenové předpisy, jestliže

- a) kupuje za cenu nižší než minimální nebo pevnou úředně stanovenou cenu podle § 5, nejde-li o koupi ve lhůtě uvedené v § 7 odst. 1,
- b) kupuje za cenu vyšší než odpovídá regulaci cen, pokud na úhradu této ceny vyčerpá prostředky ze státního rozpočtu, nejde-li o koupi ve lhůtě uvedené v § 7 odst. 1.

(3) Prodávající nebo kupující též poruší cenové předpisy, jestliže zneužije své hospodářské postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3.

Řízení a sankce při porušení cenových předpisů

§ 16

(1) Cenové kontrolní orgány zahajují při porušení cenových předpisů podle § 15 řízení na základě vlastního zjištění nebo na základě oznámení.

(2) Při posuzování toho, zda došlo ke zneužití hospodářského postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3, vycházejí cenové kontrolní orgány především z cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele.

§ 17

(1) Pokud cenové kontrolní orgány zjistí, že došlo k porušení cenových předpisů podle § 15, uloží prodávajícímu nebo kupujícímu pokutu

- a) ve výši neoprávněně získaného majetkového prospěchu za období, v němž byl získán, nejdéle však za tři roky zpět ode dne zjištění, nebo
- b) do výše 1 000 000,- Kčs, nelze-li neoprávněně získaný majetkový prospěch vyčíslit, nebo jestliže neoprávněně získaný majetkový prospěch nevznikl.

(2) Při stanovení výše pokuty podle odstavce 1 písm. b) přihlednou cenové kontrolní orgány zejména k době trvání protiprávního jednání, míře zavinění a rozsahu poškození kupujících nebo prodávajících.

(3) Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne, kdy bylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena, a stává se příjmem rozpočtu určeného zvláštním předpisem.

(4) Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy se o porušení cenových předpisů cenové kontrolní orgány dozvěděly, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k porušení cenových předpisů došlo.

(5) Jestliže tento zákon nestanoví jinak, postupují cenové kontrolní orgány v řízení o porušení cenových předpisů podle zákona o správním řízení.¹¹⁾

(6) Nesouhlasí-li účastník řízení s rozhodnutím orgánu, který pokutu uložil, může po vyčerpání řádných opravných prostředků podat do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí o opravném prostředku návrh na přezkoumání rozhodnutí příslušnému soudu. Podání návrhu má odkladný účinek.

§ 18

Uložením pokuty není dotčeno právo na vydání majetkového prospěchu tomu, na jehož úkor byl získán, ani odpovědnost prodávajícího nebo kupujícího podle zvláštních předpisů¹²⁾. Nelze-li tento majetkový prospěch vydat tomu, na jehož úkor byl získán, stane se příjmem příslušného rozpočtu určeného zvláštním předpisem.

ČÁST V

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 19

(1) Ceny podle tohoto zákona se uplatňují pro smlouvy uzavírané od účinnosti tohoto zákona, nejde-li o postup podle § 7. Smluvní strany se mohou dohodnout na uplatňování cen podle tohoto zákona i pro již uzavřené smlouvy, nejde-li o případy podle odstavce 2.

¹¹⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

¹²⁾ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích.
Zákon Slovenské národní rady č. 372/1990 Sb., o přestupcích.

(2) V případech, kdy podle uzavřených smluv mělo dojít k plnění do 31. prosince 1990 a k plnění dochází po tomto datu zaviněním prodávajícího, se uplatňují ceny platné do tohoto data.

(3) Nedohodnou-li se smluvní strany na uplatňování cen podle tohoto zákona pro plnění podle smluv uzavřených do 31. prosince 1990 s dodací lhůtou od 1. ledna 1991, může kterákoliv ze smluvních stran od smlouvy odstoupit. Prodávající však může odstoupit jen tehdy, jestliže prokázal kupujícímu nutné zvýšení nákladů na zboží a kupující na odpovídající zvýšení ceny nepřistoupil. Odstupující strana je v takovém případě povinna nahradit druhé straně náklady tím vzniklé. Odstupuje-li od smlouvy občan jako kupující, platí postup podle zvláštního předpisu.⁸⁾

(4) Lhůty stanovené pro oznámení zvýšení cen podle § 8 počínají běžet dnem účinnosti tohoto zákona.

(5) U porušení cenových předpisů, k němuž došlo před účinností tohoto zákona, se řízení včetně uložení cenových odvodů a jejich zvýšení provede podle dosavadních předpisů.

§ 20

(1) Federální ministerstvo financí, ministerstvo financí České republiky a ministerstvo financí Slovenské republiky vydají

- a) společně obecně závazné právní předpisy k metodice sjednávání cen, k vymezení nepřiměřeného hospodářského prospěchu a neoprávněného ma-

jetkového prospěchu získaného porušením cenových předpisů, k postupu při regulaci cen, cenové evidenci, poskytování cenových informací a k cenové kontrole,

- b) rozhodnutí podle tohoto zákona, která uveřejňují v Cenovém věstníku.

(2) V oblasti speciální techniky vydá federální ministerstvo financí obecně závazné právní předpisy pro regulaci cen, cenovou evidenci, poskytování cenových informací a cenovou kontrolu.

§ 21

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

1. nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 112/1985 Sb., o státním řízení cen,
2. vyhláška Federálního cenového úřadu, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 22/1990 Sb., o tvorbě a kontrole cen,
3. vyhláška Federálního cenového úřadu, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 35/1990 Sb., o smluvních cenách, ve znění vyhlášek č. 170/1990 Sb. a 276/1990 Sb.

§ 22

Zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1991.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

527

ZÁKON

ze dne 27. listopadu 1990

o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Účel zákona

Účelem zákona je upravit práva a povinnosti vznikající z vytvoření a z uplatnění vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů.

ČÁST PRVNÍ
VYNÁLEZYHLAVA PRVNÍ
PATENT NA VYNÁLEZ

§ 2

Na vynálezy, které splňují podmínky stanovené tímto zákonem, uděluje Federální úřad pro vynálezy (dále jen „Úřad“) patenty.

§ 3

Patentovatelnost vynálezů

(1) Patenty se udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.

(2) Za vynálezy se nepovažují zejména:

- a) objevy, vědecké teorie a matematické metody;
- b) pouhé vnější úpravy výrobků;
- c) plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti;
- d) programy počítačů;
- e) pouhé uvedení informace.

§ 4

Výluky z patentovatelnosti

Patenty se neudělují:

- a) na vynálezy, které jsou v rozporu s obecnými zá-

jmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky;

- b) na způsoby prevence, diagnostiky chorob a léčení lidí a zvířat;
- c) na odrůdy rostlin nebo na plemena zvířat, jakož i na biologické způsoby jejich pěstování a šlechtění s výjimkou průmyslových produkčních mikroorganismů a biotechnologických postupů a produktů získaných jejich pomocí, které jsou patentovatelné.

§ 5

Novost

(1) Vynález je nový, není-li součástí stavu techniky.

(2) Stavem techniky je vše, co bylo přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatelovi vynálezu právo přednosti (§ 27), zveřejněno v České a Slovenské Federativní Republice nebo v zahraničí.

(3) Stavem techniky je i obsah přihlášek vynálezů podaných v České a Slovenské Federativní Republice s dřívějším právem přednosti, pokud budou v den, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti, nebo po tomto dni zveřejněny (§ 31). To platí i pro mezinárodní přihlášky vynálezů, jimiž se žádá o udělení patentu v České a Slovenské Federativní Republice na základě mezinárodní smlouvy (dále jen „mezinárodní přihláška“). Přihlášky vynálezů utajované podle zvláštních předpisů se pokládají pro účely tohoto ustanovení za zveřejněné uplynutím 18 měsíců od vzniku práva přednosti.

(4) Stavem techniky není takové zveřejnění vynálezu, ke kterému nedošlo dříve než šest měsíců před podáním přihlášky vynálezu a které přímo nebo nepřímo vyplývá

- a) ze zřejmého zneužití vzhledem k přihlašovatelovi nebo k jeho právnímu předchůdci,
- b) ze skutečnosti, že přihlašovatel nebo jeho právní předchůdce vystavil vynález na úřední nebo úředně uznané výstavě podle mezinárodní smlouvy.¹⁾

¹⁾ Úmluva o mezinárodních výstavách sjednaná v Paříži dne 22. listopadu 1928 (Sbírka zákonů a nařízení státu československého č. 46/1932).

V tomto případě je přihlašovatel povinen při podání přihlášky vynálezu uvést, že vynález byl vystaven a do čtyř měsíců po podání přihlášky vynálezu doložit osvědčením, že vynález byl vystaven podle mezinárodní smlouvy.

§ 6

Vynálezecká činnost

(1) Vynález je výsledkem vynálezecké činnosti, jestliže pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky.

(2) Pro hodnocení vynálezecké činnosti však není rozhodný obsah přihlášek vynálezů, které ke dni, od něhož přísluší přihlašovatelů právo přednosti, nebyly zveřejněny (§ 31).

§ 7

Průmyslová využitelnost

Vynález je průmyslově využitelný, jestliže může být opakovaně využíván při hospodářské činnosti.

§ 8

Právo na patent

(1) Právo na patent má původce vynálezu nebo jeho právní nástupce.

(2) Původcem vynálezu je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí prací.

(3) Spolupůvodci mají právo na patent v rozsahu, v jakém se podíleli na vytvoření vynálezu.

Podnikový vynález

§ 9

(1) Vytvořil-li původce vynález ke splnění úkolu z pracovního poměru, z členského nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu (dále jen „pracovní poměr“) k zaměstnavateli, přechází právo na patent na zaměstnavatele, není-li smlouvou stanoveno jinak. Právo na původcovství tím není dotčeno.

(2) Původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, je povinen zaměstnavatele o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu podklady potřebné k posouzení vynálezu.

(3) Neuplatní-li zaměstnavatel ve lhůtě tří měsíců od vyrozumění podle ustanovení odstavce 2 vůči původci právo na patent, přechází toto právo zpět na původce. Zaměstnavatel i původce jsou v této lhůtě povinni zachovávat vůči třetím osobám o vynálezu mlčenlivost.

(4) Původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, na nějž zaměstnavatel uplatnil právo na pa-

tent, má právo vůči zaměstnavateli na přiměřenou odměnu. Pro její výši je rozhodný technický a hospodářský význam vynálezu a přínos dosažený jeho možným využitím nebo jiným uplatněním, přičemž se přihlíží k materiálnímu podílu zaměstnavatele na vytvoření vynálezu a k rozsahu pracovních úkolů původce. Dostane-li se již vyplacená odměna do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším využitím nebo jiným uplatněním vynálezu, má původce právo na dodatečné vypořádání.

§ 10

Práva a povinnosti vyplývající z ustanovení § 9 zůstávají po skončení pracovního poměru původce se zaměstnavatelem nedotčena.

Účinek patentu

§ 11

(1) Majitel patentu (§ 34) má výlučné právo využívat vynález, poskytnout souhlas k využívání vynálezu jiným osobám, nebo na ně patent převést.

(2) Účinky patentu nastávají ode dne oznámení o udělení patentu ve Věstníku Federálního úřadu pro vynálezy (dále jen „Věstník“).

(3) Přihlašovatelů přísluší přiměřená náhrada od toho, kdo po zveřejnění přihlášky vynálezu (§ 31) její předmět využíval. Právo na přiměřenou náhradu lze uplatnit ode dne, od něhož nastávají účinky patentu.

(4) V případě mezinárodní přihlášky, již se žádá o udělení patentu v České a Slovenské Federativní Republice, která byla zveřejněna podle mezinárodní smlouvy, přísluší přihlašovatelů právo na přiměřenou náhradu podle odstavce 3 až po zveřejnění jejího překladu v českém nebo slovenském jazyce (§ 31).

§ 12

Rozsah ochrany vyplývající z patentu je určen patentovými nároky. V případě nejasností se při výkladu pojmů užitých v patentových nárocích použije popis vynálezu, popřípadě výkresy.

§ 13

(1) Vynález využívá, kdo při své hospodářské činnosti vyrábí, uvádí do oběhu nebo upotřebí výrobek, který je předmětem vynálezu, nebo při této činnosti používá postup, který je předmětem vynálezu.

(2) Je-li patent udělen na výrobní postup, vztahuje se jeho účinek rovněž na výrobky, které byly tímto postupem bezprostředně vyrobeny; přitom shodné výrobky se pokládají za získané chráněným postupem, pokud se neprokáže opak.

§ 14

(1) Souhlas (licence) k využívání vynálezu chráněného patentem se poskytuje písemnou smlouvou (dále jen „licenční smlouva“).

(2) Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku (§ 69).

§ 15

Patent se převádí písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku.

§ 16

Spolumajitelství patentu

(1) Přísluší-li práva z téhož patentu několika osobám (dále jen „spolumajitelé“), spravují se vztahy mezi nimi obecnými předpisy o podílovém spoluvlastnictví.²⁾

(2) Pokud není spolumajiteli dohodnuto jinak, má právo využívat vynález každý ze spolumajitelů patentu.

(3) K platnému uzavření licenční smlouvy je třeba, není-li dohodnuto jinak, souhlasu všech spolumajitelů; každý ze spolumajitelů je oprávněn uplatňovat nároky z porušení práv z patentu samostatně.

(4) K převodu patentu je zapotřebí souhlasu všech spolumajitelů. Spolumajitel je oprávněn bez souhlasu ostatních převést svůj podíl jen na některého ze spolumajitelů; na třetí osobu může převést svůj podíl jen v případě, že žádný ze spolumajitelů nepřijme ve lhůtě jednoho měsíce písemnou nabídku převodu.

Omezení účinků patentu

§ 17

(1) Patent nepůsobí proti tomu, kdo před vznikem práva přednosti (§ 27) využíval vynález nezávisle na původci nebo majiteli patentu nebo kdo k tomu vykonal prokazatelná opatření (dále jen „předchozí uživatel“).

(2) Nedojde-li k dohodě, může předchozí uživatel požadovat u soudu nebo hospodářské arbitráže, aby majitel patentu jeho právo uznal.

§ 18

(1) Práva majitele patentu nejsou porušena, využíje-li se chráněného vynálezu:

- a) na lodích jiných zemí, které jsou členy mezinárodních úmluv,³⁾ jimiž je Česká a Slovenská Federativní Republika vázána (dále jen „unijní země“), v lodním tělese, ve strojích, v lodní výstroji, v přístrojích a v jiném příslušenství, když se tyto lodě dostanou přechodně nebo náhodně do České a Slovenské Federativní Republiky, jestliže se tu těchto předmětů užije jenom pro potřeby lodí;
- b) při stavbě nebo provozu letadel či vozidel unijních zemí nebo u součásti těchto letadel či vozidel, dostanou-li se přechodně nebo náhodně do České a Slovenské Federativní Republiky.

(2) Práva majitele patentu nejsou porušena individuální výrobou léku v lékárnách na základě lékařského předpisu.

§ 19

Nabídka licence

(1) Prohlásí-li u Úřadu přihlašovatel, popřípadě majitel patentu, že komukoli poskytne právo k využití vynálezu (nabídka licence), vznikne právo k využití vynálezu každému, kdo nabídku licence přijme a písemně to sdělí přihlašovateli nebo majiteli patentu. Úřad nabídku licence vyznačí v patentovém rejstříku.

(2) Prohlášení o nabídce licence nelze vzít zpět.

(3) Vznikem práva k využití vynálezu není dotčeno právo majitele patentu na úhradu ceny licence.

(4) Za udržování platnosti patentu, k němuž majitel nabídl licenci podle odstavce 1, platí se správná poplatky podle zvláštního předpisu⁴⁾ v poloviční výši.

§ 20

Nucená licence

(1) Nedošlo-li u patentu k uzavření licenční smlouvy, může Úřad udělit nucenou licenci:

²⁾ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Vyhláška ministra zahraničních věcí Československé socialistické republiky č. 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967.

- a) nevyužívá-li majitel patentu vynález vůbec nebo jej využívá nedostatečně a neospravedlní-li svou nečinnost řádnými důvody; tuto nucenou licenci nelze udělit před uplynutím čtyř let od podání přihlášky vynálezu nebo tří let od udělení patentu, přičemž platí lhůta, která uplyne později;
- b) z důvodu ohrožení důležitého veřejného zájmu.

(2) Udělením nucené licence není dotčeno právo majitele patentu na úhradu ceny licence.

§ 21

Doba platnosti patentu

Patent platí dvacet let od podání přihlášky vynálezu.

§ 22

Zánik patentu

Patent zanikne, jestliže:

- a) uplyne doba jeho platnosti;
- b) majitel patentu nezaplatí ve stanovené lhůtě příslušné správní poplatky⁴⁾ za udržování platnosti patentu;
- c) majitel patentu se ho vzdá; v tomto případě patent zanikne dnem, kdy písemné prohlášení majitele patentu dojde Úřadu.

§ 23

Zrušení patentu

(1) Úřad patent zruší, jestliže se dodatečně zjistí, že nebyly splněny podmínky stanovené zákonem pro jeho udělení.

(2) Týkají-li se důvody zrušení jen části patentu, patent se zruší částečně.

(3) Zrušení patentu má zpětnou účinnost ode dne počátku jeho platnosti.

(4) Návrh na zrušení patentu lze podat i po zániku patentu, prokáže-li návrhovateli právní zájem.

HLAVA DRUHÁ ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ PATENTU

Přihláška vynálezu

§ 24

(1) Řízení o udělení patentu se zahajuje podáním přihlášky vynálezu u Úřadu.

(2) Úřad je místem, u něhož československé osoby, jakož i jiné osoby, které mají na území České a Slovenské Federativní Republiky bydliště nebo sídlo, mohou podávat mezinárodní přihlášky.

(3) Přihlašovatel je povinen za podání přihlášky podle odstavců 1 a 2 zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů⁴⁾ a v případě mezinárodní přihlášky podle odstavce 2 zaplatit rovněž poplatky stanovené podle mezinárodní smlouvy pro mezinárodní řízení o přihlášce vynálezu; jejich výši oznámí Úřad ve Věstníku.

§ 25

(1) V přihlášce vynálezu musí být uvedeno, kdo je jeho původce.

(2) Na žádost původce Úřad neuvede jeho jméno při zveřejnění přihlášky vynálezu a oznámení o udělení patentu.

§ 26

(1) Přihláška vynálezu smí obsahovat jen jeden vynález nebo skupinu vynálezů, které jsou navzájem spojeny tak, že uskutečňují jedinou vynálezeckou myšlenku.

(2) Vynález musí být v přihlášce vynálezu vysvětlen tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit. Je-li vynálezem průmyslový produkční mikroorganismus, musí být uložen ve veřejné sbírce kultur ke dni, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti.

(3) V pochybnostech může Úřad vyzvat přihlašovatele, aby předvedením předmětu přihlášky vynálezu nebo jiným vhodným způsobem prokázal jeho využitelnost. Neprokáže-li to, má se za to, že přihlašovany předmět není využitelný.

⁴⁾ Zákon č. 105/1951 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 138/1960 Sb.

Vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí České republiky a ministerstva financí Slovenské republiky č. 570/1990 Sb., o správních poplatcích.

§ 27

(1) Podáním přihlášky vynálezu vzniká přihlašovatelovi právo přednosti.

(2) Právo přednosti, které vyplývá z mezinárodní smlouvy,³⁾ musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce vynálezu a na výzvu Úřadu je ve lhůtě stanovené Úřadem prokázat, jinak se k němu nepřihlíží.

§ 28

(1) Bylo-li zahájeno u příslušného orgánu řízení ve sporu o právo na patent, Úřad řízení o přihlášce vynálezu přeruší.

(2) Po dobu přerušení řízení se staví běh lhůt stanovených tímto zákonem s výjimkou lhůty podle ustanovení § 31 odst. 1.

(3) Právo přednosti zůstává zachováno, požádá-li oprávněný přihlašovatel o pokračování řízení ve lhůtě tří měsíců od právní moci rozhodnutí o právu na patent. Úkony učiněné před přerušением řízení směřující k udělení patentu se považují za platné i pro další řízení.

§ 29

(1) Úřad přepíše přihlášku vynálezu, popřípadě patent, na tu osobu, o níž soud rozhodne, že je původcem vynálezu.

(2) Úřad přepíše přihlašovatele nebo majitele patentu, jestliže příslušný orgán ve sporu o právo na patent rozhodne, že toto právo přísluší jiné osobě.

Předběžný průzkum přihlášky vynálezu

§ 30

(1) Úřad podrobí přihlášku vynálezu předběžnému průzkumu,

- a) zda neobsahuje předmět, který je zjevně v rozporu s ustanoveními § 3 odst. 1 nebo § 26 odst. 2,
- b) zda neobsahuje předmět podle ustanovení § 3 odst. 2 nebo § 4,
- c) zda nemá nedostatky, které brání jejímu zveřejnění,
- d) zda přihlašovatel zaplatil příslušné správní poplatky.⁴⁾

(2) Obsahuje-li přihláška vynálezu předmět, který je zjevně v rozporu s ustanoveními § 3 odst. 1 nebo § 26 odst. 2, nebo obsahuje předmět podle ustanovení § 3 odst. 2 nebo § 4, Úřad přihlášku zamítne. Před zamítnutím musí být přihlašovatelům umožněno se k podkladům, na jejichž základě má být rozhodnuto, vyjádřit.

(3) Obsahuje-li přihláška vynálezu předmět, který má nedostatky bránící jejímu zveřejnění, popřípadě nezaplatí-li přihlašovatel příslušné správní poplatky,⁴⁾ vyzve Úřad přihlašovatele, aby se ve stanovené lhůtě k těmto skutečnostem vyjádřil a vytčené nedostatky odstranil.

(4) V případě, že přihlašovatel neodstraní ve stanovené lhůtě nedostatky přihlášky vynálezu, které brání jejímu zveřejnění, nebo nezaplatí-li přihlašovatel příslušné správní poplatky,⁴⁾ Úřad řízení zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

§ 31

(1) Úřad přihlášku vynálezu zveřejní po uplynutí 18 měsíců od vzniku práva přednosti a toto zveřejnění oznámí ve Věstníku.

(2) Přihláška vynálezu může být zveřejněna před lhůtou uvedenou v odstavci 1, požádá-li o to přihlašovatel nejpozději ve lhůtě 12 měsíců od vzniku práva přednosti a zaplatí-li správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾ Úřad přihlášku vynálezu zveřejní před uplynutím lhůty uvedené v odstavci 1, byl-li již na vynález udělen patent; bez souhlasu přihlašovatele však Úřad přihlášku vynálezu nezveřejní před uplynutím 12 měsíců od vzniku práva přednosti.

(3) Úřad může spolu s přihláškou vynálezu zveřejnit zprávu o stavu techniky (rešerše) vztahující se k vynálezu uplatněnému v přihlášce.

§ 32

(1) Po zveřejnění přihlášky vynálezu může kdokoli podat Úřadu připomínky k patentovatelnosti jejího předmětu; k připomínkám Úřad přihlédne při úplném průzkumu přihlášky vynálezu.

(2) Osoby, které podaly připomínky podle odstavce 1, nestávají se účastníky řízení o přihlášce vynálezu. Přihlašovatel vynálezu však musí být o připomínkách vyrozuměn.

Úplný průzkum přihlášky vynálezu

§ 33

(1) Úřad podrobí přihlášku vynálezu úplnému průzkumu, v němž zjišťuje, zda splňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro udělení patentu.

(2) Úřad provede úplný průzkum přihlášky vynálezu na žádost přihlašovatele či jiné osoby, nebo jej může provést z moci úřední.

(3) Žádost o provedení úplného průzkumu musí být podána nejpozději do 36 měsíců od podání přihláš-

ky vynálezu a nelze ji vzít zpět. Žadatel je povinen spolu se žádostí zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(4) Úřad zahájí úplný průzkum neprodleně po podání žádosti.

(5) Jestliže žádost o provedení úplného průzkumu nebyla řádně podána ve lhůtě uvedené v odstavci 3, po případě v téže lhůtě Úřad nezahájil úplný průzkum přihlášky vynálezu z moci úřední, Úřad řízení o přihlášce vynálezu zastaví.

§ 34

(1) Nejsou-li podmínky stanovené pro udělení patentu splněny, Úřad přihlášku vynálezu zamítne. Před zamítnutím přihlášky vynálezu musí být přihlašovatel umožněno vyjádřit se k podkladům, na jejichž základě má být o přihlášce vynálezu rozhodnuto.

(2) V případě, že přihlašovatel neodstraní ve stanovené lhůtě vady přihlášky, které brání udělení patentu, Úřad řízení o přihlášce zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

(3) Splňuje-li předmět přihlášky vynálezu stanovené podmínky a přihlašovatel zaplatí příslušný správní poplatek podle zvláštních předpisů,⁴⁾ Úřad udělí přihlašovatelovi patent; přihlašovatel se stává majitelem patentu. Majiteli patentu vydá Úřad patentovou listinu, v níž uvede jméno původce a jejíž součástí je popis vynálezu a patentové nároky, a udělení patentu oznámí ve Věstníku.

§ 35

Je-li přihlášek vynálezů se shodným předmětem více, může být udělen jen jeden patent.

ČÁST DRUHÁ PRŮMYSLOVÉ VZORY

HLAVA PRVNÍ

POJEM PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 36

(1) Za průmyslový vzor podle tohoto zákona se považuje vnější úprava výrobku, která je nová a průmyslově využitelná.

(2) Průmyslovým vzorem podle odstavce 1 není:

- a) technické a konstrukční řešení;
- b) přenesení známé vnější úpravy výrobku na výrobek jiného druhu, nebo vnější úprava vytvořená zvětšením či zmenšením známé vnější úpravy výrobku;
- c) záměna materiálu pro vnější úpravu výrobku;
- d) architektonické řešení stavby;

e) vnější úprava výrobku zjistitelná jen při zvláštní pozornosti;

f) barva, není-li jí užito ve spojení s tvarem, s obrysem nebo s kresbou.

§ 37

Vnější úpravou výrobku je plošná nebo prostorová úprava spočívající zejména ve tvaru, v obrysu, v kresbě nebo v uspořádání barev či v kombinaci těchto znaků.

§ 38

Novost

Průmyslový vzor je nový, nebyl-li před dobou, od níž přísluší přihlašovatelovi právo přednosti (§ 48 a 49), znám v České a Slovenské Federativní Republice nebo v zahraničí z veřejně dostupných pramenů, zejména nebyl-li zobrazen nebo popsán ve zveřejněných tiskovinách nebo nebyl-li veřejně využíván, vystaven, přednesen nebo předveden.

§ 39

Průmyslová využitelnost

Průmyslový vzor je průmyslově využitelný, jestliže se podle něho mohou opakovaně zhotovovat výrobky.

HLAVA DRUHÁ

ZÁPIS PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 40

(1) Průmyslové vzory zapisuje Úřad do rejstříku průmyslových vzorů (§ 69).

(2) Úřad nezapíše průmyslový vzor, který je v rozporu s obecnými zájmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky.

§ 41

Úřad průmyslový vzor nezapíše, jestliže předmět přihlášky průmyslového vzoru je shodný s předmětem přihlášky průmyslového vzoru podané v České a Slovenské Federativní Republice s dřívějším právem přednosti.

Přihláška průmyslového vzoru

§ 42

Řízení o zápisu průmyslového vzoru se zahajuje podáním přihlášky průmyslového vzoru u Úřadu.

§ 43

(1) Přihlášku průmyslového vzoru je oprávněn podat původce nebo jeho právní nástupce (dále jen

„příhlašovatel“). Příhlašovatel je povinen s podáním přihlášky zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(2) Původcem průmyslového vzoru je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí prací.

(3) Spolupůvodci mají právo k průmyslovému vzoru v rozsahu, v jakém se podíleli na jeho vytvoření.

Podnikový průmyslový vzor

§ 44

(1) Vytvořil-li původce průmyslový vzor ke splnění úkolu v pracovním poměru, přechází právo původce podat přihlášku průmyslového vzoru na zaměstnavatele, není-li smlouvou stanoveno jinak. Právo na původcovství tím není dotčeno.

(2) Původce, který vytvořil průmyslový vzor v pracovním poměru, je povinen zaměstnavatele o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu podklady potřebné k posouzení průmyslového vzoru.

(3) Nepodá-li zaměstnavatel ve lhůtě tří měsíců od vyrozumění o vytvoření průmyslového vzoru přihlášku průmyslového vzoru, může průmyslový vzor přihlásit původce. Zaměstnavatel i původce jsou v této lhůtě povinni zachovávat o průmyslovém vzoru vůči třetím osobám mlčenlivost.

(4) Původce, který vytvořil průmyslový vzor v pracovním poměru, má vůči zaměstnavateli právo na přiměřenou odměnu. Při stanovení výše odměny se vychází z přínosu dosaženého využitím průmyslového vzoru nebo jeho jiným uplatněním, přičemž se přihlíží k materiálnímu podílu zaměstnavatele na vytvoření průmyslového vzoru a k rozsahu pracovních úkolů původce. Dostane-li se již vyplacená odměna do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším využitím nebo jiným uplatněním průmyslového vzoru, má původce právo na dodatečné vypořádání.

§ 45

Práva a povinnosti vyplývající z ustanovení § 44 zůstávají po skončení pracovního poměru původce se zaměstnavatelem nedotčena.

§ 46

V přihlášce průmyslového vzoru musí být uvedeno, kdo je jeho původce.

§ 47

Přihláška průmyslového vzoru může obsahovat jen jedinou vnější úpravu výrobku nebo více vnějších úprav výrobků téhož druhu navzájem obdobných ne-

bo určených ke společnému užití (hromadná přihláška průmyslového vzoru).

Právo přednosti

§ 48

(1) Podáním přihlášky průmyslového vzoru vzniká přihlašovateli právo přednosti.

(2) Právo přednosti, které vyplývá z mezinárodní smlouvy,³⁾ musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce průmyslového vzoru a ve lhůtě do tří měsíců od podání přihlášky toto právo prokázat, jinak se k němu nepřihlíží.

§ 49

Úřad může přiznat pro předměty vystavené na výstavách pořádaných na území České a Slovenské Federativní Republiky od doby, kdy byly tyto předměty vneseny do výstavy, právo přednosti pod podmínkou, že vystavovaný předmět bude přihlášen jako průmyslový vzor do tří měsíců po ukončení výstavy.

Řízení o přihlášce průmyslového vzoru

§ 50

Bylo-li zahájeno u příslušného orgánu řízení ve sporu o právo podat přihlášku průmyslového vzoru, Úřad v řízení o přihlášce pokračuje, avšak rozhodnutí o ní vydá po právní moci rozhodnutí příslušného orgánu.

§ 51

(1) Přihlášku průmyslového vzoru a přihlášený průmyslový vzor podrobí Úřad průzkumu.

(2) Nesplňuje-li přihláška průmyslového vzoru stanovené podmínky, vyzve Úřad přihlašovatele, aby nedostatky odstranil. Neodstraní-li přihlašovatel nedostatky ve stanovené lhůtě, Úřad řízení o přihlášce zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

(3) Úřad může vyzvat přihlašovatele, aby předvedením předmětu přihlášky průmyslového vzoru prokázal jeho využitelnost v průmyslové výrobě; neprokáže-li to, má se za to, že přihlašovovaný předmět není v průmyslové výrobě využitelný.

§ 52

(1) Splňuje-li předmět přihlášky průmyslového vzoru podmínky stanovené pro jeho zápis do rejstříku průmyslových vzorů, Úřad jej zapíše do rejstříku průmyslových vzorů; přihlašovatel se stává majitelem prů-

myslového vzoru. Majiteli průmyslového vzoru vydá Úřad osvědčení o zápisu průmyslového vzoru, v němž uvede jméno původce průmyslového vzoru.

(2) Zápis průmyslového vzoru oznámí Úřad ve Věstníku. Na žádost majitele průmyslového vzoru oznámení o zápisu průmyslového vzoru odloží; žadatel je povinen s touto žádostí zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(3) Nejsou-li podmínky stanovené pro zápis průmyslového vzoru splněny, Úřad přihlášku zamítne. Před zamítnutím musí být přihlašovatelům umožněno vyjádřit se k podkladům, na jejichž základě má být o přihlášce rozhodnuto.

§ 53

(1) Úřad přepíše osvědčení o zápisu průmyslového vzoru na tu osobu, o níž soud rozhodne, že je původcem průmyslového vzoru.

(2) Úřad na žádost přepíše majitele průmyslového vzoru, jestliže příslušný orgán ve sporu o právo podat přihlášku průmyslového vzoru rozhodne, že toto právo přísluší jiné osobě.

§ 54

(1) Zápis průmyslového vzoru platí 5 let ode dne podání přihlášky průmyslového vzoru.

(2) Doby platnosti zápisu průmyslového vzoru prodlouží Úřad nejvíce dvakrát, a to vždy o dalších pět let.

(3) O prodloužení doby platnosti zápisu průmyslového vzoru může majitel průmyslového vzoru požádat nejdříve v posledním roce jeho platnosti.

HLAVA TŘETÍ ÚČINKY ZÁPISU PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 55

Majitel průmyslového vzoru má výlučné právo využívat průmyslový vzor, poskytnout souhlas k využívání průmyslového vzoru jiným osobám, nebo na ně průmyslový vzor převést.

§ 56

Průmyslový vzor využívá, kdo při své hospodářské činnosti podle něho zhotoví výrobek nebo takový výrobek dováží či uvádí do oběhu.

§ 57

(1) Souhlas (licence) k využívání průmyslového vzoru chráněného osvědčením se uděluje licenční smlouvou.

(2) Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku průmyslových vzorů.

§ 58

Průmyslový vzor se převádí písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku průmyslových vzorů.

§ 59

Spolumajitelství průmyslového vzoru

(1) Přísluší-li práva z průmyslového vzoru několika osobám (dále jen „spolumajitelé“), spravují se vztahy mezi nimi obecnými předpisy o podílovém spoluvlastnictví.²⁾

(2) Pokud není spolumajiteli dohodnuto jinak, má právo využívat průmyslový vzor každý ze spolumajitelů.

(3) K platnému uzavření licenční smlouvy je třeba, není-li dohodnuto jinak, souhlasu všech spolumajitelů; každý ze spolumajitelů je oprávněn uplatňovat nároky z porušení práv z průmyslového vzoru samostatně.

(4) K převodu průmyslového vzoru je zapotřebí souhlasu všech spolumajitelů. Spolumajitel je oprávněn bez souhlasu ostatních převést svůj podíl jen na některého ze spolumajitelů; na třetí osobu může převést svůj podíl jen v případě, že žádný ze spolumajitelů nepřijme ve lhůtě jednoho měsíce písemnou nabídku převodu.

§ 60

Omezení účinků zápisu průmyslového vzoru

(1) Zápis průmyslového vzoru nepůsobí proti tomu, kdo jej nezávisle na původci nebo na majiteli průmyslového vzoru před vznikem práva přednosti využíval nebo k tomu vykonal prokazatelná opatření (dále jen „předchozí uživatel“).

(2) Předchozí uživatel může požadovat na majiteli průmyslového vzoru, aby jeho právo uznal.

§ 61

Zánik práva k průmyslovému vzoru

Právo k průmyslovému vzoru zaniká, jestliže:

- a) uplyne doba platnosti zápisu;
- b) majitel průmyslového vzoru se ho vzdá; v tomto případě právo zanikne dnem, kdy písemné prohlášení majitele průmyslového vzoru dojde Úřadu.

§ 62

Výmaz průmyslového vzoru

(1) Úřad provede výmaz průmyslového vzoru, jestliže se dodatečně zjistí, že podmínky stanovené zákonem pro zápis průmyslového vzoru nebyly splněny.

(2) Výmaz průmyslového vzoru provede Úřad buď z vlastního podnětu nebo na návrh.

(3) Výmaz průmyslového vzoru má zpětnou účinnost ode dne platnosti zápisu průmyslového vzoru.

(4) Výmaz lze provést i po zániku zápisu průmyslového vzoru, prokáže-li se právní zájem.

ČÁST TŘETÍ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ PŘED ÚŘADEM

§ 63

Správní řízení

(1) Pro řízení před Úřadem platí obecné předpisy o správním řízení s odchylkami uvedenými v zákoně a s výjimkou ustanovení o přerušení řízení, o čestném prohlášení, o lhůtách pro rozhodnutí a o opatření proti nečinnosti.⁵⁾

(2) Za úkony spojené s řízením podle tohoto zákona vybírá Úřad správní poplatky.⁴⁾ Při zahájení řízení podle ustanovení § 23, 62 a § 68 odst. 1 a 2 je navrhovatel povinen složit kauci na náklady řízení, která bude navrhovateli vrácena, jestliže se v průběhu řízení prokáže, že návrh na zahájení řízení byl oprávněný.

§ 64

Zastavení řízení

(1) Nevyhoví-li účastník řízení výzvě Úřadu ve stanovené lhůtě, může Úřad řízení zastavit.

(2) Úřad může řízení zastavit i na návrh účastníka; návrh na zastavení řízení nelze vzít zpět.

§ 65

Prominutí lhůty

(1) Úřad promine zmeškání lhůty, k němuž došlo ze závažných důvodů, požádá-li o to účastník do dvou měsíců ode dne, kdy pominula překážka zmeškání, a učiní-li v této době zmeškaný úkon a zaplatí správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(2) Zmeškání lhůty nelze prominout po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy měl být úkon učiněn, jakož i při uplatnění nebo prokázání práva přednosti, při žádosti o provedení úplného průzkumu přihlášky vynálezu a při žádosti o pokračování řízení podle ustanovení § 28 odst. 3.

(3) Práva nabytá třetími osobami v době mezi zmeškáním lhůty a jejím prominutím zůstávají nedotčena.

§ 66

Nahlížení do spisu

Úřad může povolit nahlédnutí do spisu třetím osobám, jen pokud prokáží právní zájem. Před zveřejněním přihlášky vynálezu nebo oznámení o zápisu průmyslového vzoru je však přípustné sdělit třetím osobám pouze údaj, kdo je původcem vynálezu nebo průmyslového vzoru, přihlašovatelem vynálezu nebo průmyslového vzoru, údaj o právu přednosti, název přihlášky vynálezu nebo přihlášky průmyslového vzoru a její spisovou značku.

§ 67

Určovací řízení

(1) Na žádost toho, kdo osvědčí právní zájem, Úřad určí, zda předmět v žádosti popsany spadá do rozsahu ochrany určitého patentu na vynález, či zda vnější úprava výrobku v žádosti zobrazená nebo i popsaná spadá do rozsahu určitého zapsaného průmyslového vzoru.

(2) Soudy a ostatní státní orgány jsou vázány určením vydaným Úřadem a nemohou je řešit ani jako otázku předběžnou.

§ 68

Opravné řízení

(1) Proti rozhodnutí Úřadu, s výjimkou rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty podle ustanovení § 65, lze podat ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozhodnutí rozklad.

(2) O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu na návrh jím ustavené odborné komise.

(3) Proti rozhodnutí o rozkladu v řízení podle § 20, 23, 62 a 67 je přípustná žádost o jeho přezkoumání soudem.⁶⁾

⁵⁾ § 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

⁶⁾ § 244 občanského soudního řádu.

§ 69

Patentový rejstřík, rejstřík průmyslových vzorů a Věstník Úřadu

(1) Úřad vede patentový rejstřík a rejstřík průmyslových vzorů, do nichž zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách vynálezů a průmyslových vzorů, řízení o nich a rozhodné údaje o udělených patentech a zapsaných průmyslových vzorech.

(2) Úřad vydává Věstník, v němž uveřejňuje zejména skutečnosti týkající se zveřejněných přihlášek vynálezů, udělených patentů a zapsaných průmyslových vzorů a další údaje týkající se vynálezů a průmyslových vzorů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

§ 70

Zastupování

(1) Osoby, které nemají na území České a Slovenské Federativní Republiky bydliště nebo sídlo, musí být v řízení o přihláškách vynálezů a přihláškách průmyslových vzorů zastoupeny buď zástupcem podle zvláštních předpisů,⁷⁾ anebo patentovým zástupcem, jemuž toto oprávnění udělil Úřad.

(2) Povinnost podle odstavce 1 mají rovněž osoby uvedené v ustanovení § 24 odst. 2 při podání mezinárodní přihlášky.

§ 71

Tajné vynálezy a průmyslové vzory

Pro řízení o vynálezech a průmyslových vzorech, které jsou utajovány podle zvláštních předpisů,⁸⁾ platí ustanovení tohoto zákona s výjimkou jejich zveřejnění.

**ČÁST ČTVRTÁ
ZLEPŠOVACÍ NÁVRHY**

§ 72

(1) Za zlepšovací návrhy se pokládají technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat.

(2) Práva ze zlepšovacích návrhů nevzniknou, brání-li jim práva z patentu nebo ze zapsaného průmyslového vzoru.

§ 73

(1) Zlepšovatel je povinen nabídnout zlepšovací návrh svému zaměstnavateli, jestliže se zlepšovací návrh týká oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele.

(2) Zlepšovatel má právo se zlepšovacím návrhem nakládat bez omezení, jestliže s ním zaměstnavatel ve lhůtě dvou měsíců od nabídky zlepšovacího návrhu neuzavřel smlouvu o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a odměně za něj (§ 74).

§ 74

Právo využívat zlepšovací návrh vzniká uzavřením smlouvy se zlepšovatelem o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a odměně za něj.

**ČÁST PÁTÁ
USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ
Ustanovení společná**

§ 75

Porušování práv

(1) V případě neoprávněného zásahu do práv chráněných tímto zákonem se může ten, jehož právo bylo porušeno, domáhat zejména toho, aby rušení práva bylo zakázáno a aby následky porušení byly odstraněny. Byla-li tímto zásahem způsobena škoda, má poškozený právo na její náhradu; nahrazuje se to, oč se majetek poškozeného škodnou událostí zmenšil (skutečná škoda) a čeho by byl dosáhl, kdyby nenastala škodná událost (ušlý zisk). Byla-li tímto zásahem způsobena nemajetková újma, má poškozený právo na přiměřené zadostiučinění, které může spočívat i v peněžitém plnění.

(2) Spory z vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů projednávají a rozhodují soudy, popřípadě orgány hospodářské arbitráže, s výjimkou věcí, které podle tohoto zákona rozhoduje Úřad.

⁷⁾ Zákon České národní rady č. 128/1990 Sb., o advokacii.

Zákon Slovenské národní rady č. 132/1990 Sb., o advokacii.

Zákon České národní rady č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované.

⁸⁾ Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb.

§ 76

Vztahy k zahraničí

(1) Osoby, které nemají na území České a Slovenské Federativní Republiky bydliště nebo sídlo, mají za podmínek vzájemnosti stejná práva a povinnosti jako československé osoby.

(2) Ustanovení mezinárodních smluv, jimiž je Česká a Slovenská Federativní Republika vázána, nejsou tímto zákonem dotčena.

Ustanovení přechodná

§ 77

Řízení o přihláškách objevů, která neskončila před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle dosavadních předpisů.

§ 78

(1) Přihlášky vynálezů, o nichž nebylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, projednají se dále podle tohoto zákona s tím, že Úřad provede úplný průzkum z moci úřední.

(2) U vynálezu vytvořeného za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb. má právo na patent zaměstnavatel, jestliže o patent požádá ve lhůtě tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Původce má vůči zaměstnavateli právo na odměnu podle ustanovení § 9 odst. 4 tohoto zákona. Nepožádá-li zaměstnavatel o patent ve stanovené lhůtě, platí, že právo na patent má původce vynálezu.

(3) Pokud využití předmětu přihlášek vynálezů uvedených v ustanovení odstavců 1 a 2 nastalo před nabytím účinnosti tohoto zákona za podmínek stanovených dosavadními předpisy, zůstávají práva třetích osob nedotčena. Právo původce na odměnu za toto využití předmětu přihlášky vynálezu se žádostí o udělení autorského osvědčení podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 79

Na žádost o uznání autorského osvědčení podanou podle mezinárodní smlouvy⁹⁾ před nabytím účinnosti tohoto zákona, Úřad udělí patent za podmínky, že žadatel uvede ve lhůtě šesti měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona žádost o uznání autorského osvědčení do souladu s podmínkami platnými pro žádost o uznání patentu. Neučiní-li tak, Úřad řízení zastaví.

§ 80

(1) Přihlášky průmyslových vzorů, o nichž nebylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, projednají se dále podle tohoto zákona.

(2) Přihlašovatelem průmyslového vzoru vytvořeného za podmínek ustanovení § 82 zákona č. 84/1972 Sb. se stane zaměstnavatel, jestliže o to požádá ve lhůtě tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Původce má vůči zaměstnavateli právo na odměnu podle ustanovení § 44 odst. 4 tohoto zákona. Nepožádá-li zaměstnavatel o své zapsání jako přihlašovatele ve stanovené lhůtě, platí, že o zápis průmyslového vzoru do rejstříku požádá jeho původce.

(3) Práva třetích osob k využití předmětu přihlášek průmyslových vzorů uvedených v ustanovení odstavců 1 a 2, která vznikla před nabytím účinnosti tohoto zákona za podmínek stanovených dosavadními předpisy, zůstávají nedotčena. Právo původce na odměnu za toto využití podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 81

(1) Autorské osvědčení na vynález udělené podle zákona č. 84/1972 Sb. platí 15 let od podání přihlášky; jeho platnost však neskončí dříve než jeden rok od nabytí účinnosti tohoto zákona. Za udržování platnosti autorského osvědčení po uplynutí jednoho roku po nabytí účinnosti tohoto zákona je nutné platit správní poplatky podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(2) Osvědčení na průmyslový vzor udělené podle zákona č. 84/1972 Sb. platí 5 let od podání přihlášky; na žádost Úřad prodlouží platnost osvědčení na průmyslový vzor o dalších 5 let. Platnost osvědčení však neskončí dříve než jeden rok od nabytí účinnosti tohoto zákona. Za žádost je nutné zaplatit správní poplatky podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(3) Organizaci, která podle dosavadních předpisů má k vynálezu nebo k průmyslovému vzoru právo hospodaření nebo byla tímto právem pověřena, přísluší stejná práva, jaká má majitel patentu nebo majitel průmyslového vzoru.

(4) U vynálezu vytvořeného jinak, než za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb., chráněného autorským osvědčením uděleným podle

⁹⁾ Vyhláška ministra zahraničních věcí Československé socialistické republiky č. 133/1978 Sb., o Dohodě o vzájemném uznávání autorských osvědčení a jiných ochranných dokumentů na vynálezy.

dosavadních předpisů, jež organizace, která k němu má právo hospodaření nebo byla tímto právem pověřena, nevyužívala, má původce právo kdykoliv v době trvání platnosti tohoto autorského osvědčení požádat Úřad o jeho převedení na patent. Převedení autorského osvědčení na patent podléhá správnímu poplatku. Bližší provedení tohoto ustanovení stanoví prováděcí předpis.

(5) Nebyl-li vynález chráněn autorským osvědčením vytvořen za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb., popřípadě průmyslový vzor chráněn osvědčením vytvořen za podmínek ustanovení § 82 téhož zákona, má původce vynálezu nebo průmyslového vzoru právo vynález, popřípadě průmyslový vzor, využívat při své podnikatelské činnosti prováděné v souladu se zvláštními předpisy.¹⁰⁾

(6) Jestliže organizace, které přísluší práva podle odstavce 3, nezaplatí do šesti měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 za udržování autorského osvědčení správní poplatky podle zvláštních předpisů⁴⁾ nebo nepožádá v téže lhůtě o vyznačení svých práv v rejstříku průmyslových vzorů, práva majitele patentů nebo průmyslového vzoru vzniknou přihlašovatelům, jestliže tyto úkony učiní ve lhůtě dalších šesti měsíců. Zmeškání těchto lhůt nelze prominout.

§ 82

(1) Na žádost majitele patentů udělených v zahraničí, jehož předmět spadá do ustanovení § 28 písm. b) a c) zákona č. 84/1972 Sb., může Úřad přiznat právo přednosti podle mezinárodní smlouvy³⁾ přihlašce vynálezu podané v České a Slovenské Federativní Republice po uplynutí lhůty stanovené touto mezinárodní smlouvou.

(2) Žádost podle odstavce 1 spolu s přihláškou vynálezu a dokladem o udělení patentů v zahraničí musí být podána do 12 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Úřad na přihlášku podanou podle ustanovení odstavce 2 patent neudělí, jestliže

- a) přihlašovatel nepředloží doklad o udělení souhlasu k prodeji nebo výrobě předmětu patentů v kterémkoliv státě;
- b) přihlašovatel nepředloží doklad o udělení souhlasu k prodeji či výrobě předmětu patentů v České a Slovenské Federativní Republice, který udělil

příslušný československý orgán na žádost podanou do šesti měsíců od udělení souhlasu k prodeji či výrobě předmětu patentů v kterémkoliv státě;

- c) byl předmět patentů udělených v zahraničí před podáním přihlášky podle ustanovení odstavců 1 a 2 v České a Slovenské Federativní Republice uveden na trh.

(4) Majitel patentů udělených v zahraničí je povinen po podání žádosti podle ustanovení odstavců 1 a 2 předložit doklady uvedené v ustanovení odstavce 3 písm. a) a b) ve lhůtě tří měsíců od jejich nabytí, nejpozději do skončení platnosti patentů podle ustanovení odstavce 5.

(5) Patent udělený na přihlášku vynálezu podanou podle ustanovení odstavce 2 platí 16 let od přiznaného práva přednosti.

(6) Zmeškání lhůt uvedených v ustanoveních odstavce 2, odstavce 3 písm. a) a b) a odstavce 4 nelze prominout.

§ 83

Pro vztahy z patentů na vynálezy a z patentů na průmyslové vzory, které byly uděleny před nabytím účinnosti tohoto zákona, se použije dosavadních předpisů.

§ 84

Využívání vynálezu chráněného autorským osvědčením nebo průmyslového vzoru chráněného osvědčením, které je v souladu s dosavadními předpisy a které započalo před nabytím účinnosti tohoto zákona, popřípadě k němuž bylo před nabytím účinnosti tohoto zákona smluvně poskytnuto právo, není porušením práv majitele patentů. Právo původce na odměnu za toto využití podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 85

(1) Projednávání přihlášek zlepšovacích návrhů, která neskončila před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle tohoto zákona s tím, že lhůta stanovená v ustanovení § 73 odst. 2 počíná běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Pro vztahy ze zlepšovacích návrhů, o nichž bylo kladně rozhodnuto před nabytím účinnosti tohoto zákona, se použije ustanovení dosavadních předpisů s tím, že zlepšovateľský průkaz platí 3 roky od nabytí účinnosti tohoto zákona.

¹⁰⁾ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.

§ 86

(1) Nároky na odměnu za objev, za využití vynálezu, průmyslového vzoru nebo zlepšovacího návrhu, jakož i nároky na úhradu přiměřených nákladů spojených s vypracováním výkresů, modelů nebo prototypů, odměny za iniciativní účast na rozpracování, zkoušení nebo zavádění objevu, vynálezu, průmyslového vzoru nebo zlepšovacího návrhu a nároky na odměnu za upozornění na možnost využití vynálezu nebo zlepšovacího návrhu, pokud vznikly před nabytím účinnosti tohoto zákona, vypořádají se podle dosavadních předpisů.

(2) Dojde-li po nabytí účinnosti tohoto zákona k využití vynálezu chráněného autorským osvědčením, k němuž má organizace právo majitele patentu podle ustanovení § 81 odst. 3, je tato organizace povinna zaplatit původci vynálezu odměnu podle ustanovení § 9 odst. 4 tohoto zákona; dojde-li po nabytí účinnosti tohoto zákona k využití průmyslového vzoru chráněného osvědčením, k němuž má organizace právo majitele průmyslového vzoru podle ustanovení § 81 odst. 3, je tato organizace povinna zaplatit původci průmyslového vzoru odměnu podle ustanovení § 44 odst. 4.

(3) Nároky na odměnu za využití zlepšovacího návrhu, na nějž byl vydán zlepšovatelství průkaz, pokud vznikly po nabytí účinnosti tohoto zákona, vypořádají se podle dosavadních předpisů.

§ 87

Tematické úkoly vyhlášené před nabytím účinnosti tohoto zákona se projednají a vypořádají podle dosavadních předpisů.

Ustanovení zmocňovací, zrušovací a závěrečná

§ 88

(1) Úřad upraví vyhláškou podrobnosti o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů.

(2) Na nové způsoby prevence, diagnostiky chorob a léčení lidí se udělují osvědčení. Podrobnosti

upraví vyhláškami ministerstvo zdravotnictví České republiky a ministerstvo zdravotnictví Slovenské republiky v dohodě s Úřadem.

(3) Na nové způsoby prevence, diagnostiky a léčební zvířat a ochrany rostlin proti škůdcům a chorobám se udělují osvědčení. Podrobnosti upraví vyhláškami ministerstvo zemědělství České republiky a ministerstvo zemědělství a výživy Slovenské republiky v dohodě s Úřadem.

§ 89

Zrušují se

1. zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech;
2. vyhláška č. 104/1972 Sb., o řízení ve věcech objevů, vynálezů a průmyslových vzorů;
3. vyhláška č. 105/1972 Sb., o zlepšovacích návrzích;
4. vyhláška č. 107/1972 Sb., o vztazích k zahraničí ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů;
5. vyhláška č. 93/1972 Sb., o smírčím řízení ve sporech o odměny poskytované v souvislosti s vynálezy, zlepšovacími návrhy a průmyslovými vzory;
6. vyhláška č. 27/1986 Sb., o odměňování objevů, vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů;
7. vyhláška č. 28/1986 Sb., o správě vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů a o jejich plánovitěm využívání v národním hospodářství;
8. vyhláška č. 29/1986 Sb., o plánování tematických úkolů;
9. vyhláška č. 68/1974 Sb., kterou se stanoví odchylky z ustanovení zákona č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech.

§ 90

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1991.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

528

DEVIZOVÝ ZÁKON

ze dne 28. listopadu 1990

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Oddíl 1

Pojmy

§ 1

(1) Devizovými prostředky jsou peněžní prostředky v cizí měně ve formě valut nebo deviz.

(2) Valutami jsou peněžní prostředky v cizí měně ve formě bankovek, státovek a oběžných mincí.

(3) Devizami jsou peněžní prostředky v cizí měně, které jsou na účtech u tuzemských nebo zahraničních peněžních ústavů nebo s kterými lze nakládat na základě zahraničních platebních dokumentů [§ 2 písm. a)].

§ 2

Pro účely tohoto zákona se rozumějí:

- a) zahraničními platebními dokumenty doklady, s nimiž je spojeno právo na peněžní plnění v cizí měně (směnky, šeky, akreditivy, poukázky, platební karty apod.);
- b) zlatem zlaté mince a zlato ve slitcích světově obchodovatelných, jehož ryzost je zaručena k tomuto účelu světově uznávanou právníkou osobou otiskem její značky nebo připojeným osvědčením;
- c) cennými papíry dokumenty, s nimiž je spojeno právo týkající se účasti na majetku (akcie, podílové listy, apod.), dluhopisy (státu, veřejných institucí, bank, průmyslových a jiných podniků), jakož i dividendové a úrokové kupóny a talóny;
- d) zahraničními cennými papíry cenné papíry týkající se majetku v zahraničí, jakož i znějící na plnění v zahraničí;
- e) devizovými hodnotami valuty, devizy, zahraniční platební dokumenty, zlato, zahraniční cenné papíry a vkladní knížky znějící na cizí měnu;

f) obchodem s devizovými hodnotami koupě a prodej devizových hodnot za československou měnu, jakož i vzájemná směna devizových hodnot a nakládání s devizovými hodnotami ve všech druzích obchodu (např. záruky, arbitrážní operace, úvěr, půjčka);

g) peněžní pohledávkou devizového tuzemce za devizovým cizozemcem pohledávka, jejíž plnění se uskutečňuje v československé nebo v cizí měně;

h) peněžním závazkem devizového tuzemce vůči devizovému cizozemci závazek, který má být splněn v československé nebo v cizí měně.

§ 3

(1) Devizovým peněžním ústavem se pro účely tohoto zákona rozumějí banka a spořitelna se sídlem v tuzemsku, kterým Státní banka československá udělila povolení k obchodování s devizovými hodnotami a k provádění platebního styku se zahraničím podle zvláštních předpisů.¹⁾

(2) Pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahují se na devizový peněžní ústav ustanovení upravující právní postavení devizových tuzemců - právníků osob.

§ 4

Devizovým povolením je povolení udělené devizovým orgánem (§ 6) na žádost podle jednotlivých ustanovení tohoto zákona. Devizové povolení lze vydat též k opakovaným úkonům.

§ 5

(1) Devizovými tuzemci jsou fyzické osoby, které mají v tuzemsku evidováno bydliště²⁾ a právnické osoby, které mají v tuzemsku své sídlo. Ostatní fyzické osoby a právnické osoby jsou devizovými cizozemci.

(2) Za devizového tuzemce - právníkou osobu

¹⁾ § 9 odst. 2 písm. e) zákona č. 158/1989 Sb., o bankách a spořitelnách.

²⁾ Zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů.

Zákon č. 68/1965 Sb., o pobytu cizinců na území Československé socialistické republiky.

se považuje rovněž fyzická osoba - podnikatel, který je zapsán v podnikovém rejstříku.

(3) Za devizové cizozemce se považují rovněž mezinárodní organizace se sídlem v tuzemsku, zřízené nebo vyvíjející činnost v České a Slovenské Federativní Republice podle zvláštních předpisů.³⁾

Oddíl 2

Devizové orgány a jejich působnost

§ 6

(1) Devizovými orgány podle tohoto zákona jsou Státní banka československá, federální ministerstvo financí, ministerstva financí republik a federální ministerstvo zahraničního obchodu.

(2) Působnost podle tohoto zákona vykonává, pokud není stanoveno jinak,

- a) federální ministerstvo financí pro oblast vládních úvěrů a ve vztahu k rozpočtovým nebo příspěvkovým organizacím, sdružením občanů a nadacím, jakož i jiným právnickým osobám v působnosti federace, které se nezabývají podnikatelskou činností;
- b) ministerstvo financí republiky ve vztahu k rozpočtovým nebo příspěvkovým organizacím a sdružením občanů v působnosti republiky, církvím a nadacím, jakož i jiným právnickým osobám v působnosti republiky, které se nezabývají podnikatelskou činností, a ve vztahu k fyzickým osobám, které mají bydliště na území této republiky;
- c) Státní banka československá ve vztahu k ostatním právnickým osobám.

(3) Ministerstva financí republik zabezpečují devizové soupisy a podklady pro mezistátní jednání o majetkoprávních nárocích a zajišťují vnitrostátní provedení výsledků těchto jednání.

ČÁST DRUHÁ OBCHOD S DEVIZOVÝMI HODNOTAMI A PLATEBNÍ STYK

§ 7

(1) Devizové peněžní ústavy mohou obchodovat

s devizovými hodnotami [§ 2 písm. f)] v rozsahu stanoveném Státní bankou československou.

(2) Devizoví tuzemci, kteří nejsou devizovým peněžním ústavem, mohou obchodovat bez devizového povolení:

- a) s devizovými hodnotami, které devizový peněžní ústav odmítl koupit (§ 12 odst. 3, § 17 odst. 7),
- b) se zlatými mincemi.

(3) V případech, na něž se nevztahují ustanovení odstavce 2 mohou devizoví tuzemci, kteří nejsou devizovým peněžním ústavem, obchodovat s devizovými hodnotami, pokud jedním z účastníků těchto obchodů není devizový peněžní ústav, jen s devizovým povolením Státní banky československé.

(4) Devizoví cizozemci - fyzické osoby mohou navzájem obchodovat s devizovými hodnotami za československou měnu, jakož i uskutečňovat tyto obchody s devizovými tuzemci jen s devizovým povolením Státní banky československé.

(5) Jiné osoby, kterým Státní banka československá udělila povolení k obchodování s devizovými hodnotami nebo provádění platebního styku se zahraničím, nebo k provádění směnárenské činnosti podle zvláštních předpisů,⁴⁾ mají v rozsahu tohoto povolení práva a povinnosti stanovené tímto zákonem devizovému peněžnímu ústavu.

(6) Banky mohou nakupovat a prodávat devizové hodnoty za československou měnu bez devizového povolení. Při této činnosti mají postavení devizového peněžního ústavu.

§ 8

(1) Devizový tuzemec může platit do zahraničí a přijímat platby ze zahraničí, pokud z prováděcího předpisu nebo z povolení Státní banky československé nebo z povolení jiného devizového orgánu učiněného v dohodě se Státní bankou československou nevyplývá jinak, výhradně prostřednictvím devizového peněžního ústavu.

(2) Povolení podle odstavce 1 není třeba k poskytování peněžních služeb pošty v mezinárodním styku.⁵⁾

³⁾ Zákon č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v Československé socialistické republice.

⁴⁾ Např. § 14 zákona č. 158/1989 Sb., § 2 zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, § 19 odst. 1 písm. h) zákona č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění zákona č. 113/1990 Sb., § 5 zákona č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí, ve znění zákona č. 112/1990 Sb.

⁵⁾ Zákon č. 222/1946 Sb., o poště (poštovní zákon).

ČÁST TŘETÍ
PRÁVA A POVINNOSTI DEVIZOVÝCH
TUZEMCŮ - PRÁVNICKÝCH OSOB
A DEVIZOVÝCH CIZOZEMCŮ

Oddíl 1

§ 9

Ohlašovací povinnost

(1) Devizový tuzemec - právnická osoba je povinná na výzvu příslušného devizového orgánu ohlásit mu ve stanovené lhůtě do evidence

- a) své peněžní pohledávky a peněžní závazky vůči devizovému cizozemci,
- b) své nemovitosti v zahraničí, jakož i přehled o svých příjmech a výdajích spojených s těmito nemovitostmi,
- c) své majetkové účasti na podnikání v zahraničí,
- d) své zahraniční cenné papíry.

(2) Ve výzvě podle odstavce 1 se určí období, kterého se ohlášení týká, jakož i devizový peněžní ústav, jehož prostřednictvím budou ohlášeny údaje pod písmenem a).

Oddíl 2

Převod pohledávek devizového tuzemce -
právnické osoby do tuzemska

§ 10

(1) Devizový tuzemec - právnická osoba je povinná učinit bez odkladu všechny úkony potřebné k tomu, aby částka zaplacená v zahraničí na úhradu její pohledávky a devizové prostředky na účtech u zahraničních peněžních ústavů byly převedeny do tuzemska nebo dovezeny do tuzemska.

(2) Prováděcí předpis může stanovit, kdy devizový tuzemec - právnická osoba nemá povinnost uvedenou v odstavci 1. V odůvodněných případech může být devizový tuzemec - právnická osoba zproštěna této povinnosti udělením devizového povolení.

Oddíl 3

Nabídková povinnost a právo úhrady

§ 11

(1) Devizový tuzemec - právnická osoba je povinná nabídnout devizovému peněžnímu ústavu (§ 3) ke koupi devizové prostředky a zlato s výjimkou zlatých mincí za československou měnu v celkovém rozsahu nabytých devizových prostředků a zlata.

(2) Devizový peněžní ústav je povinen nabídnout Státní bance československé ke koupi za československou měnu devizové prostředky a zlato, jež koupil od devizových tuzemců a devizových cizozemců za československou měnu, a to v rozsahu a způsobem, který stanoví Státní banka československá.

(3) Nabídkové povinnosti nepodléhají devizové prostředky a zlato, kterými se devizový cizozemec podílí vkladem do kmenového jmění na podniku v tuzemsku podle zvláštních předpisů.⁶⁾

(4) Prováděcí předpis může stanovit, kdy devizový tuzemec - právnická osoba nemá povinnost stanovenou v odstavcích 1 a 2 nebo prodloužit lhůtu k jejímu plnění podle § 12. V odůvodněných případech může být devizový tuzemec - právnická osoba zproštěna této povinnosti udělením devizového povolení.

(5) Devizový tuzemec - právnická osoba je povinná devizové prostředky a protihodnotu zlata v cizí měně, které nepodléhají nabídkové povinnosti (odstavce 3 a 4), uložit na devizový účet u devizového peněžního ústavu, pokud prováděcí předpis nebo devizové povolení nestanoví jinak.

(6) Devizové prostředky uložené na devizovém účtu nepodléhají nabídkové povinnosti podle odstavců 1 a 2 a vlastník je může použít bez omezení, s výjimkou obchodování s devizovými prostředky (§ 7 odst. 3).

§ 12

(1) Povinnost stanovenou v § 11 je devizový tuzemec - právnická osoba povinná splnit u valut a zlata do 30 dnů po jejich nabytí nebo poté, co se o jejich nabytí dověděla, popřípadě, kdy se stala devizovým tu-

⁶⁾ Zákon č. 173/1988 Sb., ve znění zákona č. 112/1990 Sb.

zemcem. U deviz je nabídková povinnost splněna převodem protihodnoty nabytých devizových prostředků na účet devizového tuzemce - právnické osoby, vedený v československé měně devizovým peněžním ústavem.

(2) Koupě valut a zlata se uskutečňuje podle kursu platného pro nákup valut nebo podle tržní ceny zlata platných v den, kdy byly valuty a zlato devizovému peněžnímu ústavu nabídnuty ke koupi. Koupě deviz se uskutečňuje podle kursu platného v den, kdy devizy byly zúčtovány devizovému peněžnímu ústavu zahraničním peněžním ústavem ve prospěch devizového tuzemce - právnické osoby.

(3) Odmítne-li devizový peněžní ústav devizové prostředky od devizového tuzemce - právnické osoby koupit, vydá mu o tom potvrzení. Devizový tuzemec - právnická osoba může s těmito devizovými prostředky nakládat v tuzemsku i v zahraničí bez omezení.

§ 13

(1) Ke splnění peněžního závazku devizového tuzemce - právnické osoby vůči devizovému cizozemci, vzniklého v souladu s tímto zákonem nebo na základě obecně závazného právního předpisu, je devizový peněžní ústav povinen uhradit na žádost devizového tuzemce - právnické osoby za československou měnu devizovému cizozemci devizové prostředky.

(2) Úhrada devizových prostředků podle odstavce 1 se uskutečňuje podle kursu platného v den splatnosti peněžního závazku.

(3) Státní banka československá upraví v prováděcím předpise postup devizových peněžních ústavů při uskutečňování těchto úhrad.

Oddíl 4

Smluvní převzetí peněžních závazků vůči devizovým cizozemcům a jejich placení

§ 14

(1) Devizový tuzemec - právnická osoba se může bez devizového povolení smluvně zavázat k peněžitému plnění vůči devizovému cizozemci, jestliže ke splnění tohoto závazku má devizové prostředky uložené na devizovém účtu u devizového peněžního ústavu (§ 11).

(2) Devizový tuzemec - právnická osoba se může bez devizového povolení smluvně zavázat k peněžité-

mu plnění vůči devizovému cizozemci, může-li ke splnění tohoto závazku použít své prostředky v československé měně, s výjimkou

- a) nákupu nemovitostí v zahraničí,
- b) nákupu zahraničních cenných papírů,
- c) přijetí úvěru v devizových prostředcích od devizového cizozemce.

ČÁST ČTVRTÁ

PRÁVA A POVINNOSTI DEVIZOVÝCH TUZEMCŮ - FYZICKÝCH OSOB

Oddíl 1

Ohlašovací povinnost

§ 15

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba je povinna na výzvu ministerstva financí republiky, na jejímž území má bydliště, ohlásit mu ve stanovené lhůtě do evidence

- a) své peněžní pohledávky a peněžní závazky vůči devizovému cizozemci,
- b) své nemovitosti v zahraničí a přehled o svých příjmech a výdajích, které jí vznikly v daném období v souvislosti s touto nemovitostí,
- c) majetkové účasti na podnikání v zahraničí,
- d) své zahraniční cenné papíry.

(2) Pro výzvu podle odstavce 1 platí obdobně ustanovení § 9 odst. 2.

(3) Jestliže se splnění peněžní pohledávky devizového tuzemce - fyzické osoby uskutečňuje prostřednictvím k tomu určené právnické osoby, ohlásí pohledávku do devizové evidence tato právnická osoba.

Oddíl 2

Převod plnění z pohledávek do tuzemska

§ 16

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba je povinna učinit bez odkladu všechny úkony potřebné k tomu, aby částka uhrazená v zahraničí ke splnění její pohledávky a devizové prostředky na účtech u zahraničních peněžních ústavů byly převedeny do tuzemska nebo dovezeny do tuzemska.

(2) Prováděcí předpis může stanovit, kdy devizový tuzemec - fyzická osoba nemá povinnost uvedenou

v odstavci 1. V odůvodněných případech může být devizový tuzemec - fyzická osoba této povinnosti zproštěna udělením devizového povolení.

Oddíl 3

Povinnost uložit nebo nabídnout devizové prostředky a právo na koupi devizových prostředků

§ 17

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba je povinna ve lhůtě stanovené v odstavci 3 své devizové prostředky, které přesahují protihodnotu částky 5000 Kčs,

- a) uložit na devizový účet u devizového peněžního ústavu, nebo
- b) nabídnout devizovému peněžnímu ústavu ke koupi za československou měnu.

Devizový peněžní ústav je povinen sdělit devizovému tuzemci na požádání, jaká částka v příslušné cizí měně odpovídá částce 5000 Kčs.

(2) Devizový tuzemec - fyzická osoba je povinna ve lhůtě stanovené v odstavci 3 nabídnout devizovému peněžnímu ústavu ke koupi zlato [§ 2 písm. b)] za československou měnu nebo za devizové prostředky. Nabídková povinnost se nevztahuje na zlaté mince.

(3) Povinnost podle odstavců 1 a 2 je devizový tuzemec - fyzická osoba povinna splnit do 30 dnů po nabytí devizových prostředků a zlata nebo poté, kdy se o jejich nabytí dověděla nebo kdy se stala devizovým tuzemcem. Devizové prostředky a zlato, které devizový tuzemec - fyzická osoba nabyla během svého pobytu v zahraničí a dovezla je do tuzemska, je povinna složit na devizový účet nebo nabídnout devizovému peněžnímu ústavu ke koupi do 30 dnů po svém návratu ze zahraničí.

(4) Devizové prostředky, které nepřevyšují protihodnotu 5000 Kčs, může devizový tuzemec - fyzická osoba použít, s výjimkou obchodování (§ 7 odst. 3), bez omezení.

(5) Pro výpočet protihodnoty částky 5000 Kčs je rozhodný kurs platný pro nákup valut nebo deviz v den, kdy začíná běžet lhůta pro splnění povinností podle odstavců 1 a 2.

(6) Povinnosti podle odstavce 1 nepodléhají devizové prostředky prodané nebo vydané devizovým peněžním ústavem do šesti měsíců ode dne jejich koupě nebo vydání uvedeném v potvrzení devizového peněžního ústavu. V uvedené lhůtě může devizový tuzemec

- fyzická osoba s těmito devizovými prostředky nakládat, s výjimkou obchodování (§ 7 odst. 3), bez omezení.

(7) Odmítne-li devizový peněžní ústav devizové prostředky od devizového tuzemce - fyzické osoby koupit, je povinen vydat jí o tom potvrzení. Devizový tuzemec - fyzická osoba může s těmito devizovými prostředky nakládat v tuzemsku i v zahraničí bez omezení.

§ 18

Devizový peněžní ústav nezkoumá, zda při plnění povinnosti podle § 17 byla dodržena lhůta stanovená v § 17 odst. 3 a nezjišťuje původ nabytí nabízených nebo ukládaných devizových prostředků.

§ 19

(1) Prováděcí předpis může stanovit úlevy z povinností, které má devizový tuzemec - fyzická osoba podle § 17.

(2) Udělením devizového povolení může být devizový tuzemec - fyzická osoba zproštěna povinností stanovených v § 17 nebo jí může být prodloužena lhůta k jejich splnění.

§ 20

(1) Devizový peněžní ústav je povinen prodat devizovému tuzemci - fyzické osobě a devizovému cizozemci za československou měnu devizové prostředky v případech uvedených v tomto zákoně, prováděcím předpisu k němu nebo v devizovém povolení k placení devizovému cizozemci do zahraničí.

(2) Prodej devizových prostředků podle odstavce 1 se uskutečňuje podle kursu platného pro prodej valut nebo deviz devizovým peněžním ústavem v den prodeje.

§ 21

(1) Devizový peněžní ústav je povinen prodat devizovému tuzemci - fyzické osobě za československou měnu devizové prostředky za účelem placení výloh spojených se zahraniční cestou v rozsahu vyhlášeném Státní bankou československou pro stanovené období a vydat jí o tom potvrzení.

(2) Prodej devizových prostředků podle odstavce 1 se uskutečňuje podle kursu platného pro prodej valut nebo deviz devizovým peněžním ústavem v den, kdy složí devizový tuzemec - fyzická osoba protihodnotu kupovaných devizových prostředků v československé měně u devizového peněžního ústavu.

Oddíl 4
Devizové účty
§ 22

(1) Devizový peněžní ústav je povinen devizovému tuzemci - fyzické osobě na její žádost zřídit úročený devizový účet k uložení devizových prostředků v dohodnuté cizí měně.

(2) Devizové prostředky na devizovém účtu zřízeném podle odstavce 1 může jeho vlastník nebo v rozsahu jeho zmocnění jiný devizový tuzemec - fyzická osoba používat, s výjimkou obchodování (§ 7 odst. 3), bez omezení.

(3) Devizové účty zřízené podle odstavce 1 se úročí ve měně, ve které jsou vedeny.

Oddíl 5
Smluvní převzetí peněžních závazků
a jejich plnění
§ 23

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba se může bez devizového povolení smluvně zavázat k peněžitému plnění vůči devizovému cizozemci v cizí měně, jestliže ke splnění tohoto závazku může použít v souladu s tímto zákonem

- a) devizové prostředky uložené na devizovém účtu u devizového peněžního ústavu,
- b) devizové prostředky, které jí devizový peněžní ústav je povinen prodat podle § 20 a 21,
- c) devizové prostředky, které devizový peněžní ústav odmítl od ní koupit a vydal jí o tom potvrzení,
- d) devizové prostředky, které získá během svého pobytu v zahraničí.

(2) V případech, na které se nevztahuje odstavec 1 se může devizový tuzemec - fyzická osoba smluvně zavázat k peněžitému plnění v cizí měně vůči devizovému cizozemci pouze po udělení devizového povolení. Prováděcí předpis může stanovit další případy, k nimž se toto povolení nevyžaduje.

Oddíl 6
Nakládání s některými hodnotami
§ 24

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba může jen

s devizovým povolením bezúplatně převádět na devizového cizozemce nebo se vzdát ve prospěch devizového cizozemce svých

- a) peněžních pohledávek vůči devizovému cizozemci,
- b) nemovitostí v tuzemsku a v zahraničí.

(2) Devizové povolení podle odstavce 1 se nevyžaduje k nakládání s hodnotami uvedenými v odstavci 1 pro případ smrti.

(3) Prováděcí předpis může stanovit další případy, kdy se devizové povolení podle odstavce 1 nevyžaduje.

§ 25

Devizový cizozemec může nabývat vlastnické právo k nemovitostem v České a Slovenské Federativní Republice pouze pokud tak stanoví zvláštní zákon⁷⁾ nebo děděním.

ČÁST PÁTÁ

Oddíl 1

Dovoz a vývoz devizových a jiných hodnot

§ 26

(1) K dovozu devizových hodnot (§ 1 a 2) do tuzemka není třeba devizové povolení.

(2) Dovoz zlata je devizový cizozemec povinen si nechat potvrdit orgány celní správy.

§ 27

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba může bez devizového povolení při své cestě do zahraničí vyvézt

- a) devizové prostředky uvedené v potvrzení devizového peněžního ústavu ne starším šesti měsíců, že jí je prodal nebo vydal,
- b) devizové prostředky nepřevyšující protihodnotu 5000 Kčs podle kursu platného pro nákup valut a deviz devizovým peněžním ústavem v den, kdy se tyto devizové prostředky vyvázejí,
- c) devizové prostředky uvedené v potvrzení devizového peněžního ústavu, že je od ní odmítl koupit,
- d) platební karty znějící na jméno devizového tuzemce vydané devizovým peněžním ústavem.

⁷⁾ Např. zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových krivd, zákon č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby.

(2) Devizový cizozemec může vyvážet nebo převádět do zahraničí bez devizového povolení devizové prostředky, zahraniční platební dokumenty, zahraniční cenné papíry a vkladní knížky znějící na cizí měnu, s výjimkou případu, kdy je získal v tuzemsku v rozporu s československým právním řádem.

(3) Devizový cizozemec může bez devizového povolení vyvézt zlato [§ 2 písm. b)], které do tuzemska dovezl a nechal si jeho dovoz potvrdit orgány celní správy, a zlaté mince rovněž v případě, že prokáže, že je v tuzemsku nabyt nákupem od osoby, jež je oprávněna k jejich prodeji. Vývoz zděděných zlatých mincí upravuje § 31 odst. 3 a 4.

§ 28

Devizový tuzemec zdržující se v zahraničí za účelem pracovní činnosti nebo výkonu povolání, jakož i jeho rodinní příslušníci, mohou po dobu tohoto pobytu bez devizového povolení vyvážet do zahraničí valuty, zahraniční platební dokumenty a zahraniční cenné papíry, které do tuzemska dovezli během tohoto pobytu. Tyto hodnoty jsou povinni si nechat potvrdit při dovozu orgány celní správy.

§ 29

(1) K vývozu devizových hodnot, na něž se nevztahují ustanovení § 27 a 28, se vyžaduje devizové povolení Státní banky československé.

(2) Prováděcí předpis může stanovit další případy, kdy se devizové povolení podle odstavce 1 nevyžaduje.

Oddíl 2

Vývoz a dovoz československé měny a jiných hodnot znějících na československou měnu

§ 30

(1) Vývoz a dovoz platných československých bankovek a mincí, jejich převod ze zahraničí a do zahraničí, platebních dokumentů znějících na československou měnu, jakož i cenných papírů znějících na československou měnu, je dovolen jen s devizovým povolením Státní banky československé.

(2) Bez devizového povolení lze dovést hodnoty uvedené v odstavci 1, jež byly v souladu s tímto zákonem z tuzemska vyvezeny.

(3) Bez devizového povolení může devizový tuzemec a devizový cizozemec vyvézt do zahraničí československou měnu v částkách stanovených v prováděcím předpisu.

(4) Prováděcí předpis může stanovit další případy, kdy k vývozu a dovozu hodnot uvedených v předchozích odstavcích se nevyžaduje devizové povolení.

ČÁST ŠESTÁ

PŘEVODY DEVIZOVÝCH PROSTŘEDKŮ A JINÝCH DEVIZOVÝCH HODNOT

Oddíl 1

Převod dědictví do zahraničí

§ 31

(1) Devizový cizozemec může bez devizového povolení převést nebo vyvézt do zahraničí při splnění podmínek uvedených v odstavci 2

- a) devizové prostředky, které zdědil,
- b) devizovou protihodnotu zděděných peněžních prostředků v československé měně,
- c) devizovou protihodnotu peněžních prostředků získaných prodejem zděděných nemovitostí,
- d) devizovou protihodnotu peněžních prostředků získaných za movitosti prodané do skončení dědického řízení.

(2) Převod nebo vývoz devizových prostředků podle odstavce 1 lze uskutečnit, pokud

- a) nabytí dědictví bylo státním notářstvím potvrzeno, schváleno nebo vypořádáno a veškeré poplatky týkající se dědictví byly uhrazeny nebo
- b) nabytí dědictví bylo schváleno zahraničním pozůstalostním orgánem a
- c) převod se má uskutečnit do státu, v němž tyto převody do tuzemska nepodléhají devizovému omezení nebo jsou podmíněny vzájemností.

(3) Při splnění podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 si devizový cizozemec může bez povolení rovněž

- a) převést do zahraničí v cizí měně úroky a výhry náležející ke zděděným vkladům,
- b) převést nebo vyvézt do zahraničí zděděné mince, pokud předložil vyjádření právnícké osoby uvedené v prováděcím předpise, že se nejedná o historické mince.

(4) V případech, na které se nevztahují ustanovení odstavců 1 až 3 se vyžaduje devizové povolení vydané ministerstvem financí republiky, na jejímž území se konalo dědické řízení.

Oddíl 2

Převody výživného do zahraničí

§ 32

(1) Devizový tuzemec - fyzická osoba může bez devizového povolení plnit zákonnou vyživovací povinnost do zahraničí devizovému cizozemci, pokud předloží potvrzení orgánu uvedeného v prováděcím předpisu o tom, že

- a) zákonná vyživovací povinnost trvá,
- b) se plní do státu nebo státnímu příslušníku státu, který je smluvní stranou mezinárodní smlouvy upravující vymáhání a převody výživného nebo v němž se neuplatňují devizová omezení na tyto převody do tuzemska nebo v němž se převody připouštějí za podmínky vzájemnosti.

(2) Povinnost podle odstavce 1 lze plnit ve výši stanovené rozhodnutím soudu nebo soudním smírem. Výši vyživovací povinnosti, do které lze plnit na základě dohody stran a způsob tohoto plnění, stanoví prováděcí předpis.

(3) V případech, na něž se nevztahují odstavce 1 a 2, může devizový tuzemec platit výživné devizovému cizozemci do zahraničí jen s devizovým povolením. Prováděcí předpis může stanovit další případy, kdy se toto povolení nevyžaduje.

Oddíl 3

Ostatní převody

§ 33

(1) Devizový tuzemec může bez devizového povolení

- a) vrátit plnění uskutečněné devizovým cizozemcem devizovému tuzemci bez právního důvodu,
- b) platit výlohy související se soudním nebo jiným právním řízením v zahraničí, jež bylo zahájeno proti devizovému tuzemci nebo devizovým tuzemcem při plnění povinnosti podle tohoto zákona včetně výloh souvisejících s právním zastoupením,
- c) platit do zahraničí, pokud je k této platbě povinen podle vykonatelného rozhodnutí soudu nebo vykonatelného rozhodnutí jiného oprávněného československého orgánu nebo jestliže tato platba

je stanovena v obecně závazném československém právním předpise.⁸⁾

(2) Převody, na něž se nevztahuje odstavec 1, může devizový tuzemec uskutečňovat jen po udělení devizového povolení. Prováděcí předpis může stanovit další případy, kdy se toto povolení nevyžaduje.

ČÁST SEDMÁ

MAJETKOVÁ ÚČAST NA PODNIKÁNÍ
V ZAHRANIČÍ

§ 34

(1) Devizový tuzemec se může majetkově účastnit na podnikání v zahraničí jen s devizovým povolením Státní banky československé vydaným v dohodě s federálním ministerstvem financí a federálním ministerstvem zahraničního obchodu.

(2) Devizový tuzemec může převádět v zahraničí svůj majetkový podíl na zahraniční právnické osobě na devizového cizozemce jen s devizovým povolením Státní banky československé vydaným v dohodě s federálním ministerstvem financí a federálním ministerstvem zahraničního obchodu.

(3) Prováděcí předpis federálního ministerstva financí, Státní banky československé a federálního ministerstva zahraničního obchodu může stanovit, kdy se povolení podle odstavců 1 a 2 nevyžaduje, a stanovit náležitosti povolení podle odstavců 1 a 2.

ČÁST OSMÁ

ÚČTY DEVIZOVÝCH CIZOZEMCŮ

§ 35

(1) Devizový peněžní ústav je povinen na žádost devizového cizozemce zřídit mu úročený účet v československé nebo v cizí měně (dále jen „cizozemský účet“).

(2) Za cizozemský účet se považuje rovněž vkladový účet u devizových peněžních ústavů v případě, že se vlastník účtu stal devizovým cizozemcem nebo proto, že ho devizový cizozemec zdědil.

⁸⁾ Např. zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.

§ 36

(1) Devizový cizozemec může bez omezení použít devizové prostředky, které má uloženy na svém cizozemském účtu vedeném v cizí měně, k platům do zahraničí a v tuzemsku, s výjimkou obchodování (§ 7 odst. 3).

(2) Devizový cizozemec může bez omezení použít peněžní prostředky, které má uloženy na svém cizozemském účtu vedeném v československé měně, k platům v tuzemsku.

(3) K platům do zahraničí z cizozemského účtu vedeného v československé měně se vyžaduje devizové povolení Státní banky československé.

ČÁST DEVÁTÁ DEVIZOVÁ KONTROLA A KONTROLA PŘI DOVOZU A VÝVOZU HODNOT

Oddíl 1

Devizová kontrola

§ 37

(1) Devizovou kontrolu provádějí v rámci své působnosti Státní banka československá a ostatní devizové orgány.

(2) Devizové orgány sledují při provádění devizové kontroly, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené tímto zákonem a předpisy jej provádějícími.

(3) Osoby, které mají povinnosti podle tohoto zákona, jsou povinny poskytnout devizovému orgánu v souvislosti s devizovou kontrolou potřebnou součinnost, zejména mu podávat na výzvu hlášení, zprávy a vysvětlení k okolnostem, které mají přímý nebo nepřímý význam pro posouzení případu s možnými devizovými důsledky, a předložit k tomu potřebné doklady, jakož i umožnit orgánům provádějícím devizovou kontrolu za tím účelem nahlížet do účetních, evidenčních a jiných dokladů tak, aby nedocházelo k porušení bankovního tajemství.

§ 38

(1) Orgány provádějící devizovou kontrolu mohou při porušení ustanovení tohoto zákona a prováděcích předpisů k němu uložit, aby zjištěné nedostatky byly ve stanovené lhůtě odstraněny.

(2) Byla-li takovým porušením, kterého se dopustil devizový tuzemec - právnická osoba způsobena škoda devizovému hospodářství, může devizový orgán, který prováděl devizovou kontrolu, uložit pokutu až do výše 500 000 Kčs.

(3) Devizový orgán může uložit pokutu podle odstavce 2 do dvou let od zjištění porušení tohoto zákona a prováděcích předpisů k němu, nejpozději však do pěti let následujících po roce, ve kterém byla povinnost porušena.

Oddíl 2

Kontrola dovozu a vývozu hodnot upravených tímto zákonem

§ 39

(1) Kontrolu dodržování ustanovení tohoto zákona a prováděcích předpisů k němu o dovozu a vývozu devizových hodnot (§ 26 a 27), československé měny a jiných hodnot znějících na československou měnu (§ 30) vykonávají orgány celní správy. Tuto kontrolu uskutečňují v souladu s předpisy o ochraně osobní svobody a listovního tajemství.

(2) Orgány celní správy jsou oprávněny požadovat přihlášení a předložení dovážených a vyvážených hodnot podle tohoto zákona. Zároveň mohou od osob, které dovážejí nebo vyvázejí takové hodnoty, požadovat předložení potřebných dokladů.

(3) Je-li dovoz nebo vývoz devizových hodnot, československé měny a jiných hodnot znějících na československou měnu vázán na povolení nebo podmíněn potvrzením nebo jiným dokladem, je dovážející nebo vyvázející osoba povinna tyto doklady při dovozu nebo vývozu předložit orgánům celní správy.

§ 40

Listovní zásilky odesílané do zahraničí, které obsahují devizové hodnoty, k jejichž vývozu je třeba devizové povolení, československou měnu a jiné hodnoty znějící na československou měnu, je odesílatel povinen před podáním k poštovní přepravě předložit příslušnému orgánu celní správy ke kontrole podle tohoto zákona. Po provedení kontroly orgány celní správy opatří zásilku celní závěrou.

§ 41

(1) Orgány celní správy přijímají na hraničních přechodech do úschovy hodnoty, k jejichž vývozu se vyžaduje povolení (§ 27, 29 a 30), jestliže osoba cestující do zahraničí toto povolení nemá a vzhledem k místu nebo době přechodu hranice nemůže tyto hodnoty předat do úschovy devizovému peněžnímu ústavu na hraničním přechodu nebo vrátit do tuzemska.

(2) Úschova podle odstavce 1 se řídí občanským zákoníkem. Právo vydání předmětu úschovy však zaniká a tento předmět připadne státu, jestliže uschovatel

nepožádá o jeho vrácení do jednoho roku ode dne, kdy orgán celní správy převzal předmět do úschovy.

§ 42

(1) V případech, kdy podle zvláštních předpisů⁹⁾ platí osvobození od celní prohlídky nebo se celní prohlídka neprovádí, nevykonává se ani kontrola podle tohoto zákona.

(2) Orgány celní správy jsou povinny na požádání potvrdit dovoz devizových hodnot, jejichž vývoz bez devizového povolení je podmíněn podle § 26 odst. 2, § 27 odst. 3 a § 28 jejich předchozím dovozem.

ČÁST DESÁTÁ DEVIZOVÉ PŘESTUPKY A ŘÍZENÍ O DEVIZOVÝCH PŘESTUPCÍCH

Oddíl 1

Devizové přestupky

§ 43

Devizového přestupku se dopouští ten, kdo v rozporu s ustanovením tohoto zákona

- a) devizové hodnoty neoprávněně koupí, prodá, smění nebo jinak s nimi obchoduje (§ 7),
- b) platí do zahraničí a přijímá ze zahraničí platby bez prostřednictví devizového peněžního ústavu (§ 8),
- c) nesplní ohlašovací povinnost (§ 9, 15),
- d) nesplní povinnost převést do tuzemska částku zaplacenou v zahraničí na úhradu jeho pohledávek nebo prostředky na účtu u zahraničního peněžního ústavu (§ 10, 16),
- e) nesplní povinnost uložit nebo nabídnout své devizové prostředky (§ 11, 17),
- f) smluvně převezme závazek vůči devizovému cizozemci, nakupuje nemovitosti v zahraničí, zahraniční cenné papíry, přijímá úvěr v devizových prostředcích od devizového cizozemce (§ 14, 23),

- g) bezúplatně převádí nebo se vzdá ve prospěch devizového cizozemce pohledávky vůči devizovému cizozemci nebo nemovitosti v zahraničí a v tuzemsku (§ 24),
 - h) nabývá tuzemské nemovitosti (§ 25),
 - i) uskutečňuje převody do zahraničí (§ 33 odst. 2),
 - j) účastní se majetkově na podnikání v zahraničí nebo převede svůj majetkový podíl v zahraničí na devizového cizozemce (§ 34),
 - k) vyváží devizové hodnoty (§ 27, 29),
 - l) dováží nebo vyváží československou měnu a jiné hodnoty znějící na československou měnu (§ 30),
 - m) nepřihlásí nebo nepředloží hodnoty na výzvu orgánů celní správy (§ 39 odst. 2),
- nejedná-li se o trestný čin.

Oddíl 2

Řízení o devizových přestupcích

§ 44

(1) Devizové přestupky projednávají příslušné orgány místní správy,¹⁰⁾ a jedná-li se o devizové přestupky podle § 43 písm. k), l), m), orgány celní správy. Tyto orgány rozhodují o devizových přestupcích podle zvláštních předpisů,¹¹⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Přestupek podle § 43 písm. a) objasňují orgány Sboru národní bezpečnosti.

(3) Způsob evidence postihu devizových přestupků podle § 43 písm. a) upraví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

§ 45

(1) Orgány uvedené v § 44 odst. 1 uloží s přihlednutím ke společenské nebezpečnosti:

- a) napomenutí za devizové přestupky uvedené v § 43,
- b) pokutu až do výše 20 000 Kčs za devizové přestupky uvedené v § 43 písm. b) až m),
- c) pokutu až do výše 50 000 Kčs za devizový přestupek uvedený v § 43 písm. a),

⁹⁾ Zákon č. 44/1974 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).
Zákon Slovenské národní rady č. 369/1990 Sb., o obecním zřízení.

¹¹⁾ Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích.
Zákon Slovenské národní rady č. 372/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona Slovenské národní rady č. 524/1990 Sb.

d) propadnutí věci za devizové přestupky uvedené v § 43 písm. a), k), l), m).

(2) Trest propadnutí věci lze za devizový přestupek uložit samostatně nebo s jiným trestem. Tento trest může být uložen jen tehdy, náleží-li věc pachateli a věc

- a) byla ke spáchání přestupku použita nebo určena nebo
- b) byla přestupkem získána nebo nabyta za věc přestupkem získanou.

(3) Trest propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

§ 46

(1) Nebyl-li uložen trest propadnutí věci podle § 45 odst. 2, lze rozhodnout, že se taková věc zabírá, jestliže

- a) náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat nebo
- b) nenáleží pachateli přestupku nebo
- c) pachatel přestupku není znám.

(2) Zabrat nelze věc, je-li její hodnota v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

ČÁST JEDENÁCTÁ OBECNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 47

Ustanovení tohoto zákona se použijí, jen pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Česká a Slovenská Federativní republika vázána a která byla uveřejněna ve Sbírce zákonů.

§ 48

(1) Na rozhodování o devizovém povolení podle tohoto zákona se vztahují předpisy o správním řízení,¹²⁾ s výjimkami uvedenými v odstavcích 2 a 3.

(2) Devizový orgán je povinen rozhodnout o vyřízení žádosti podle tohoto zákona do 30 dnů od jejího doručení.

(3) Rozhodnutí devizového orgánu je konečné a nelze proti němu podat odvolání.

§ 49

Prováděcí předpisy k tomuto zákonu vydávají v rámci jeho jednotlivých ustanovení společně federální ministerstvo financí a Státní banka československá, pokud tato ustanovení nestanoví jinak.

§ 50

Devizové povolení udělené devizovému tuzemci nebo devizovému cizozemci podle dosavadních devizových předpisů se považuje za devizové povolení podle tohoto zákona, jestliže se i podle jeho ustanovení nadále vyžaduje.

§ 51

(1) Devizové účty devizových tuzemců - fyzických osob zřízené podle dosavadních předpisů zůstávají zachovány a po nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí jeho ustanoveními.

(2) Devizové účty devizových tuzemců - právnických osob zřízené podle dosavadních předpisů zůstávají zachovány pouze na základě devizového povolení Státní banky československé, a to do jejich dočerpání. Devizový tuzemec - právnická osoba je povinna požádat o udělení tohoto povolení nejpozději do 31. ledna 1991.

§ 52

Zrušují se

- a) devizový zákon č. 162/1989 Sb., ve znění zákona č. 109/1990 Sb.,
- b) ustanovení § 24 č. 1 zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd,
- c) ustanovení § 26 zákona č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby,
- d) vyhláška federálního ministerstva financí a Státní banky československé č. 169/1989 Sb., kterou se provádí devizový zákon, ve znění vyhlášky č. 234/1990 Sb.

§ 53

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1991.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

¹²⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

529

ZÁKON

ze dne 28. listopadu 1990,
kterým se mění a doplňuje zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu
nebytových prostor, ve znění zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků
některých majetkových křivd

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění zákona č. 403/1990 Sb., se mění a doplňuje takto:

1. V § 15 odst. 2 se za slova „osvětové činnosti“,

vkládají slova „a o nájmu provozních jednotek zřízených k pracovní rehabilitaci a zaměstnávání invalidních občanů,“.

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti 15. dnem po rozeslání.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.